

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Hospodářská fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2009

Michaela Nazarčíková

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

HOSPODÁŘSKÁ FAKULTA

Katedra podnikové ekonomiky

Studijní program: N 6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Návrh opatření ke snížení regionálních disparit v Ústeckém kraji ČR

The proposal for lowering of regional disparities in Ústecký region of the
Czech republic

DP-HF-PE-KPE-2009-40

MICHAELA NAZARČÍKOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Petra Rydvalová, Ph.D., katedra podnikové ekonomiky

Konzultant: Doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D., katedra podnikové ekonomiky

Počet stran: 71

Počet příloh: 10

Datum odevzdání: 13. 5. 2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

PROHLÁŠENÍ

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 13. května 2009

Podpis:

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych touto cestou poděkovat paní Ing. Petře Rydvalové, Ph.D., která mi věnovala svůj čas, poskytla mnoho potřebných rad a informací a velkou mírou tak pomohla při utváření této diplomové práce.

ANOTACE A KLÍČOVÁ SLOVA

Tato diplomová práce se zabývá regionálními disparitami v oblasti hospodářského rozvoje. Jejím hlavním cílem je vymezení a analýza hospodářsky slabé oblasti v Ústeckém kraji. Nejprve je zde popsána regionální struktura a socioekonomická analýza ČR, poté je charakterizována regionální politika. Následně je uveden vznik a odstraňování regionálních disparit. Na základě vymezení hospodářsky slabé oblasti podle metodiky Ministerstva pro místní rozvoj, metodiky Ústeckého kraje a výzkumného projektu WD-30-07-1 je dále analyzováno město Chomutov, jež vykazuje vysokou míru nezaměstnanosti. V návaznosti na to je předložen projekt, jehož snahou je eliminace tohoto negativního jevu.

Klíčová slova

hospodářsky slabá oblast, mikroregion, míra nezaměstnanosti, regionální operační program, regionální rozvoj, regionální disparity, regionální politika, regiony se soustředěnou podporou státu, regiony soudržnosti NUTS II, strategie regionálního rozvoje, strukturálně postižený region

ANOTATION AND KEY WORDS

This thesis is focused on regional disparities in area of economic development. The main goal of this paper is to determinate and analyse of region with slow economic growth located in region Ústí. At first the regional structure is described and followed by socioeconomic analysis of the Czech Republic. Regional policy is characterized in the next chapter. After it, the origin of regional disparities and their removing are explained. Based on description of Ministry of Regional Development, methodology of the Ústí region and research project WD-30-07-1 as well, region Chomutov is analyzed in more details, because there is a high unemployment rate. Consequently the proposed project, which tries to reduce this negative phenomenon, is presented.

Key words

region with slow economic growth, micro-region, unemployment rate, regional operation programme, regional development, regional disparities, regional policy, regions with concentrated state aid, self-governing regions NUTS II, strategy of regional development, structural involved region

OBSAH

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE	3
PROHLÁŠENÍ	3
ANOTACE A KLÍČOVÁ SLOVA	5
ANOTATION AND KEY WORDS	6
OBSAH.....	7
SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ.....	10
SEZNAM TABULEK	11
SEZNAM OBRÁZKŮ	12
1. ÚVOD.....	13
2. Regionální struktura a socioekonomický rozvoj České republiky	15
2.1. Vymezení regionu pro účely regionálního rozvoje.....	15
2.1.1. Charakteristika územního uspořádání České republiky	15
2.1.2. NUTS.....	18
2.1.3. Euroregiony	20
2.1.4. Mikroregiony	22
2.2. Regionální politika.....	23
2.2.1. Definice regionální politiky	23
2.2.2. Obecné pojetí regionální politiky	24
2.2.3. Cíle a nástroje regionální politiky	24
2.3. Vznik regionálních disparit.....	26
2.4. Odstraňování regionálních disparit	26
2.4.1. Hlavní charakteristiky regionálních disparit v ČR	28
2.4.2. Shrnutí disparit regionů	29
3. Vymezení zkoumané oblasti.....	30
3.1. Charakteristika a popis Ústeckého kraje.....	30

3.2.	Vymezení slabých oblastí Ústeckého kraje dle vybraných metodik	32
3.2.1.	Dle Metodiky MMR	32
3.2.2.	Vymezení dle metodiky Ústeckého kraje	33
3.2.3.	Dle Metodiky ČSÚ	34
3.2.4.	Dle Metodiky HF TUL (WD-30-07-1).....	36
4.	Analýza HSO Chomutov	41
4.1.	Geografická charakteristika, historický vývoj	41
4.2.	Socioekonomická analýza.....	43
4.2.1.	Demografická situace	43
4.2.2.	Vzdělanost	44
4.2.3.	Ekonomická aktivita	44
4.2.4.	Nezaměstnanost	44
	Potenciál zaměstnavatelů.....	46
4.2.5.	Školství	47
4.2.6.	Zdravotnictví	47
4.3.	SWOT analýza města Chomutov	47
4.4.	Definování klíčových problémů Chomutova.....	50
4.5.	Návrhy na zlepšení situace v městě Chomutov	51
4.6.	Setřídění, vyhodnocení a výběr návrhů	52
5.	Popis projektového návrhu	54
5.1.	Popis projektu revitalizace brownfields.....	55
5.2.	Předinvestiční fáze projektu.....	58
5.3.	Investiční fáze projektu.....	60
5.3.1.	Harmonogram činností projektu.....	61
5.3.2.	Management projektu	62
5.3.3.	Administrativní náklady projektu	62

5.4.	Financování projektu	63
6.	Poradenské, vzdělávací a zaměstnanecké centrum.....	66
6.1.	SWOT analýza.....	67
6.2.	Lokalizace projektu Poradenského centra	68
6.3.	Marketingový mix.....	69
6.3.1.	Product (výrobek).....	69
6.3.2.	Price (cena).....	71
6.3.3.	Place (místo).....	71
6.3.4.	Promotion (komunikace).....	71
6.4.	Provozní aspekty.....	72
6.5.	Financování.....	73
7.	Udržitelnost projektu	75
7.1.	Řízení rizik projektu	76
8.	Ekonomické zhodnocení projektu	78
8.1.	Cost – Benefit analýza	78
8.1.1.	Vymezení struktury beneficentů.....	78
8.1.2.	Nulová varianta.....	80
9.	Shrnutí	82
10.	Závěr.....	83
11.	Použitá literatura.....	85
	SEZNAM PŘÍLOH	89

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

Atd.	- a tak dále
č.	- číslo
čl.	- článek
ČR	- Česká republika
ČSÚ	- Český statistický úřad
DPČ	- Dohoda o pracovní činnosti
DPP	- Dohoda o provedení práce
EO	- ekonomicky aktivní obyvatelstvo
ESF	- Evropský sociální fond
EU	- Evropská unie
HDP	- hrubý domácí produkt
HSO	- hospodářsky slabá oblast
LAU	- místní administrativní jednotka
LZZ	- Lidské zdroje a zaměstnanost
MF	- Ministerstvo financí
MMR	- Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
NUTS	- Statistické územní jednotky Evropské unie
Např.	- například
Obr.	- obrázek
ORP	- obce s rozšířenou působností
PRK	- program rozvoje kraje
ROP	- regionální operační program
Sb.	- sbírky
SZ	- severozápad
SZP	- sociální a zdravotní pojištění
Tab.	- tabulka
Tj.	- to je
Tzn.	- to znamená
Tzv.	- takzvaný

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Vymezení územních jednotek NUTS	19
Tab. 2 Regionální členění podle NUTS	19
Tab. 3 Regiony Ústeckého kraje vyžadující soustředěnou podporu státu	32
Tab. 4 HSO dle PRK Ústeckého kraje	33
Tab. 5 Demografické prostředí, sídelní struktura	34
Tab. 6 Sociální prostředí	34
Tab. 7 Ekonomické prostředí	35
Tab. 8 Infrastruktura, poloha, dostupnost, životní prostředí	35
Tab. 9 Souhrnné hodnocení správních obvodů ORP Ústeckého kraje	36
Tab. 10 Ukazatele pro identifikaci dynamiky rozvoje obce	37
Tab. 11 Faktory hodnotící udržitelný rozvoj obce Chomutov	38
Tab. 12 Informace o realizátorovi projektu	56
Tab. 13 Informace o objektu	56
Tab. 14 Celkové náklady předinvestiční fáze	60
Tab. 15 Náklady spojené s řízením a administrací projektu	62
Tab. 16 Celkové předpokládané náklady a výnosy projektu	64
Tab. 17 Existující rizika projektu a opatření k jejich snížení	77
Tab. 18 Náklady na nezaměstnaného za měsíc	80
Tab. 19 Výpočet čisté mzdy v roce 2009	81
Tab. 20 Přínosy státního rozpočtu	81

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Uspořádání NUTS 2 a NUTS 3	20
Obr. 2 Poloha euroregionů v ČR	22
Obr. 3 Překonávání regionálních disparit	27
Obr. 4 Překonávání regionálních disparit II	27
Obr. 5 Ústecký kraj ČR	30
Obr. 6 Okresy a ORP Ústeckého kraje	31
Obr. 7 Síťový graf pro hodnocení faktorů nízké dynamiky rozvoje obce Chomutov	39
Obr. 8 Významné dominanty města Chomutov	41
Obr. 9 Správní obvod Chomutov	43
Obr. 10 Vývoj nezaměstnanosti a volných pracovních míst v letech 1991 – 2009	45
Obr. 11 Míry nezaměstnanosti v obcích Chomutovska k 31. 1. 2009	45
Obr. 12 Trojimperativ cíle projektu	54
Obr. 13 Fáze projektu dle ČSN ISO 10006	55
Obr. 14 Katastrální mapa objektu	56
Obr. 15 Rekonstruovaný opuštěný objekt – čelní pohled	57
Obr. 16 Rekonstruovaný opuštěný objekt – pohled z boku	57
Obr. 17 Harmonogram činností předinvestiční a investiční fáze projektu	61
Obr. 18 Organizační struktura poradenského centra	72

1. ÚVOD

Cílem této diplomové práce je návrh projektu na snížení regionálních disparit v Ústeckém kraji České republiky. Jedním z důvodů pro výběr tématu je vazba na výzkumný projekt Hospodářské fakulty Technické univerzity v Liberci WD-30-07-1 „Inovační přístup k řešení disparit na úrovni regionů“, jehož cílem je formulovat opatření ke snížení meziregionálních disparit v oblasti hospodářského rozvoje České republiky.

Značné rozdíly v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů mohou významně ovlivňovat i hospodářský rozvoj celého státu. Proto se v řadě zemí začala uplatňovat regionální politika, jejímž hlavním cílem je vytvořit předpoklady pro zmírnění či odstranění neúměrných diferencí v rozvoji jednotlivých regionů v rámci státu a souběžně přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti jak regionů, tak celé národní ekonomiky. Vlastním motivem ke snižování regionálních disparit je fakt, že slabé regiony se potýkají s nízkou konkurenceschopností podnikatelského prostředí a tím pádem i samotných podniků. Konkurenceschopnost celého regionu je chápána jako jeden ze základních ukazatelů úspěšnosti či selhání politiky, přičemž důraz je kladen na konkurenceschopnost průmyslu. Za hlavní faktory přispívající ke konkurenceschopnosti průmyslu a tak i celého regionu jsou považovány: výzkum a technický rozvoj, přímé zahraniční investice, malé a střední podniky, infrastruktura a lidský kapitál, instituce a společenský kapitál. V těchto oblastech je poskytována podpora podnikatelským a vzdělávacím institucím s cílem posílení konkurenceschopnosti nejen ekonomického subjektu, ale i obce a potažmo celého regionu.

Teoretická část práce nejprve vysvětluje základní pojmy spojené s regionálním rozvojem. Je vymezena regionální struktura a socioekonomický rozvoj ČR. Poté je rozebrána regionální politika, hlavní příčiny vzniku regionálních disparit a jejich odstraňování. Důraz je kladen na konkurenceschopnost regionu. Následně je vymezena zkoumaná oblast Ústecký kraj ČR, v jehož rámci jsou analyzovány hospodářsky slabé oblasti podle metodiky Ministerstva pro místní rozvoj, dále dle Ústeckého kraje a nakonec podle metodiky HF TUL. Z této analýzy vyplývá jako hospodářsky slabá oblast Chomutov, kterému se věnuje další kapitola. Zkoumáním historického vývoje, demografické situace

a dalších oblastí jsou hledány příčiny vzniku disparit. Na základě SWOT analýzy jsou definovány klíčové problémy města, z nichž nejzávažnějším problémem je vysoká míra nezaměstnanosti.

Praktická část této práce navrhuje projekt, jenž se snaží snížit vysokou míru nezaměstnanosti v regionu. Z metody brainstormingu vyplývají možná řešení ve čtyřech oblastech. Je vybrána oblast zaměřující se na vzdělávání. Poté je navržen projekt revitalizace opuštěného a chátrajícího objektu, který je přeměněn na poradenské, vzdělávací a zaměstnanecké centrum. Jeho posláním je vytvoření systémového rámce pro Úřad práce, podnikatele, Hospodářskou komoru, podnikatelská centra a školy tak, aby byly definovány potřeby zaměstnavatelů na vzdělání a kvalifikaci zaměstnanců v dostatečném časovém předstihu.

2. Regionální struktura a socioekonomický rozvoj České republiky

V této kapitole jsou vymezeny pojmy region, regionální rozvoj a regionální politika. Vymezením územního uspořádání a provedením socioekonomické analýzy České republiky je vymezen region Chomutovsko v rámci Ústeckého kraje.

2.1. Vymezení regionu pro účely regionálního rozvoje

Pojmem region rozumíme jakékoliv ohraničené území s vnitřní správou (organizací). Regionální rozvoj lze charakterizovat jako růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jeho obyvatel.¹

2.1.1. Charakteristika územního uspořádání České republiky

Územně správní členění České republiky je poměrně složité. Odráží v sobě dlouhodobě vytvářený systém osídlení, dodnes typický svojí značnou rozdrobeností, tj. významným zastoupením malých obcí na počtu obyvatel i celkové rozloze.

V obecné rovině můžeme rozlišit tři různá hlediska členění území:

- urbanisticko-sídelní, jehož smyslem je postihnout vyčerpávajícím způsobem celé osídlení,
- územně-technické, které postihuje plošně vyčerpávajícím způsobem celé území ČR pro potřeby technických evidencí a
- administrativně-správní je nejdůležitější pro poskytování statistických dat. Od předchozích dvou typů členění se odlišuje většími změnami v čase.

Vývoj územního členění po roce 1989 byl vystaven nejrozličnějším tlakům, ať vnějším, tak vnitřním. Mezi interní faktory ovlivňující územní uspořádání lze zařadit transformaci institucí plánované ekonomiky na instituce tržní ekonomiky a vznik nových institucí (např. Úřady práce), decentralizaci rozhodování (vznik krajských samospráv) a rozvoj lokální demokracie (vznik obecních samospráv). Externími faktory je dlouhodobý proces začleňování ČR do nadnárodních struktur (EU) a požadavky na harmonizaci a mezinárodní srovnatelnost (např. klasifikace NUTS).

¹ Ministerstvo pro místní rozvoj. Strategie regionálního rozvoje ČR [online]. [cit. 7. 11. 2008]. Dostupné z: <<http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm>>

Složitost současného územně-správního členění ČR je nedílnou součástí celkového transformačního procesu, kterým Česká republika od roku 1989 stále prochází. Současné administrativně-správní členění ČR je možno z institucionálního pohledu rozdělit do čtyř skupin:

- územní celky s vlastními volenými samosprávami, které odráží třístupňovou strukturu ČR-kraj-obec. Některá velká města se na základě speciálního Statutu člení na vnitřní samosprávné celky. Týká se to osmi měst Praha, Plzeň, Ústí nad Labem, Liberec, Pardubice, Brno, Opava, Ostrava.
- Územní celky všeobecné státní správy - jde o čtyřstupňovou strukturu: centrální (ČR) – regionální (kraj) – subregionální (dříve okres), – lokální (obec, v 8 statutárních městech i městské obvody a části).
- Územní celky se speciální státní správou. Jedná se o různé územní úrovně, kde působí specializované úřady. Zahrnují jednotky regionálního až subregionálního významu jako soudy, státní zastupitelství, pracovní či finanční úřady.
- Územní celky s přenesenou působností státní správy, kterou vykonávají jednotky samosprávy. Nachází se především na subregionální úrovni, např. stavební či matriční úřady. Od 1. 1. 2003 byly nově na této úrovni zavedeny jednotky správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ), které převzaly část agendy okresních úřadů zrušených k 31. 12. 2002.²

Česká republika se člení na následující územně-správní celky:

- **14 krajů** odpovídajících jednotkám NUTS 3. Jsou vymezeny zákonem č.347/1997 (Zákon o vytvoření vyšších územně-správních jednotek), platné od 1. 1. 2000.
 - Hlavní město Praha;
 - Středočeský kraj (sídlo Praha) - vymezený územím okresů Beroun, Benešov, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník;
 - Jihočeský kraj (sídlo České Budějovice) - vymezený územím okresů České

² *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním, a ekonomickém vývoji České republiky v letech 2000-2005* [online]. [cit. 23. 10. 2008]. Dostupné z: < <http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1379-07> >

Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor;

- Plzeňský kraj (sídlo Plzeň) - vymezený územím okresů Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tábor;
 - Karlovarský kraj (sídlo Karlovy Vary) - vymezený územím okresů Karlovy Vary, Cheb a Sokolov;
 - Ústecký kraj (sídlo Ústí nad Labem) - vymezený územím okresů Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem;
 - Liberecký kraj (sídlo Liberec) - vymezený územím okresů Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily;
 - Královéhradecký kraj (sídlo Hradec Králové) - vymezený územím okresů Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov;
 - Pardubický kraj (sídlo Pardubice) - vymezený územím okresů Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí;
 - Jihomoravský kraj (sídlo Brno) - vymezený územím okresů Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo;
 - Zlínský kraj (sídlo Zlín) - vymezený územím okresů Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín;
 - Olomoucký kraj (sídlo Olomouc) - vymezený územím okresů Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk;
 - Moravskoslezský kraj (sídlo Ostrava) - vymezený územím okresů Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město;
 - Kraj Vysočina (sídlo Jihlava) - vymezený územím okresů Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou³.
- **76 okresů a Hlavní město Praha** – byly vytvořeny společně se starými kraji v roce 1960 (zákon č. 360/1960). Po zrušení okresních úřadů (k 31. 12. 2002) sice zmizel z této úrovně článek všeobecné státní správy, avšak velké množství specializovaných institucí (např. katastrální úřady) stále operuje v těchto hranicích.

³ KOLEKTIV. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. ISBN 80-86473-80-5.

- **205 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP)** – jednotky nově zřízené v rámci druhé fáze reformy veřejné správy (zákon 314 a 320/2002 Sb.), přešla na ně většina agendy vykonávané bývalými okresními úřady.
- **388 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ)** - v rámci reformy veřejné správy na ně přešla menší část agendy bývalých okresních úřadů
- **6 248 obcí** – vykonávají vlastní samosprávu a v částečném rozsahu i obecnou státní správu. Čtyři obce (Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) fungují zároveň i jako okresy, příp. kraje, takže jsou sídlem mnoha speciálních orgánů státní správy. Obce představují jediný celek, s jehož pomocí je možno skládat všechny vyšší územní celky. Jejich počet z dlouhodobého pohledu značně kolísá, téměř každý rok dochází k protisměrným tendencím (integrace a dezintegrace).

2.1.2. NUTS

Regionální politika Evropské unie (EU) spočívá ve vyrovnání hospodářských, sociálních a dalších rozdílů mezi regiony. Z pohledu mezinárodní statistické srovnatelnosti je důležitá vazba mezi správními celky a statistickými jednotkami. K tomuto účelu byla v EU na konci osmdesátých let minulého století společně se systémem strukturálních fondů Evropského společenství vytvořena speciální metodika NUTS (zkratka z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistique) neboli Statistické územní jednotky Evropské unie. Díky tomuto vymezení mohou členské státy čerpat finanční pomoc z EU.

NUTS jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu⁴ pro porovnání, monitorování a analýzy ekonomických ukazatelů, posuzování a hodnocení potřebnosti regionů, popřípadě vhodnosti podpory konkrétního regionu z prostředků EU.

Českou verzi klasifikace vytvořil Český statistický úřad a vešla v platnost k 1. 1. 2000.⁵ Normalizovaná klasifikace územních celků v ČR nese název CZ-NUTS.

ČR se oficiálně člení pouze na jednotky NUTS 0 resp. NUTS 1 (celá ČR), NUTS 2 (regiony soudržnosti) a NUTS 3 (kraje), jak ukazuje tab. 1. Menší územní celky (okresy, obce) mají problematické použití pro mezinárodní srovnávání, protože některé evropské země nemají tyto jednotky vůbec vymezené. Proto byla přijata novelizace územní klasifikace, jež vstoupila v platnost 1. ledna 2008, která tyto územní celky zařazuje do

⁴ statistické služby v rámci EU zastřešuje EUROSTAT, se sídlem v Lucembursku

⁵ Usnesení vlády ČR č. 707 ze dne 26. 10. 1998

systemu LAU (Local Administrative Units), česky Místní samosprávné jednotky. Okresy se staly jednotkou LAU 1 a obce jednotkou LAU 2. Hlavní město Praha tvoří jednu jednotku na úrovni LAU 1 a nově i LAU 2. V současnosti tato soustava nahrazuje dřívější stupně NUTS 4 a NUTS 5.

Tab. 1 Vymezení územních jednotek NUTS

Statistická jednotka		Počet v ČR (CZ-NUTS)
zkratka	český ekvivalent	
NUTS 0	stát	1
NUTS 1	území	1
NUTS 2	region (soudržnosti)	8
NUTS 3	kraj	14
NUTS 4 (LAU 1)	okres	77
NUTS 5 (LAU 2)	obec	6254

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/NUTS>

Pro dosažení srovnatelnosti jednotlivých statistických celků v celé Evropské unii, jsou pro jednotlivé úrovně soustavy NUTS stanoveny meze počtu obyvatel. Podle počtu obyvatel lze ČR rozdělit do tří hlavních úrovní regionálního členění území, viz tab. 2.

Tab. 2 Regionální členění podle NUTS

Statistická jednotka (úroveň)	Nejnižší počet obyvatel	Nejvyšší počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: <http://www.euroskop.cz/74/427/clanek/strukturalni-fondy/>

V České republice územněsprávní členění odpovídá úrovni NUTS 3. Po vstupu do Evropské unie administrativně vzniklo osm organizačních jednotek NUTS 2. Statistické jednotky NUTS 2 by měly mít srovnatelný počet obyvatel, aby mohly být centrálně řízeny v projektech partnerství Evropské unie, a při financování místních projektů. Tyto tzv. Regiony soudržnosti odpovídají základní statistické jednotce pro výpočet ukazatele HDP/obyvatele, na základě níž se přiděluje podpora ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Kraje se sdružují do regionů NUTS 2 takto:

NUTS 2 Praha - je tvořen územím hl. m. Prahy

NUTS 2 Střední Čechy - je tvořen územím Středočeského kraje

NUTS 2 Jihozápad - je tvořen územím krajů Jihočeského a Plzeňského

NUTS 2 Severozápad - je tvořen územím krajů Karlovarského a Ústeckého

NUTS 2 Severovýchod - je tvořen územím krajů Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického

NUTS 2 Jihovýchod - je tvořen územím krajů Vysočina a Jihomoravského

NUTS 2 Střední Morava - je tvořen územím krajů Olomouckého a Zlínského

NUTS 2 Moravskoslezsko - je tvořen územím kraje Moravskoslezského⁶.

Obr. 1 zobrazuje rozdělení čtrnácti krajů (NUTS 3) do osmi regionů soudržnosti.

Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

Obr. 1 Uspořádání NUTS 2 a NUTS 3

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oblasti_\(nuts_2\)_a_kraje_\(nuts_3\)_ceske_republiky](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oblasti_(nuts_2)_a_kraje_(nuts_3)_ceske_republiky)

2.1.3. Euroregiony

Pojem euroregion, evropský region, také euregio/n, označuje regionální formy spolupráce, zpravidla přes hranice evropských zemí.⁷ Euroregiony jsou přeshraniční sdružení měst a obcí (tedy sdružení obcí, do kterých jsou zapojeny obce z nejméně dvou sousedících

⁶ Nomenklatura územních statistických jednotek NUTS (Nomenclature Unit of Territorial Statistics) [online]. [cit. 26. 10. 2008]. Dostupné z: < <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/nomenklatura-uzemnich-statistickych/1001179/6584/> >

⁷ Wikipedia. Euroregion [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: < <http://cs.wikipedia.org/wiki/Euroregion> >

států, zpravidla se jedná o obce ležící v regionu přímo při společné hranici). Tyto struktury začaly vznikat v 50. letech 20. století v západní Evropě na hranicích zemí Beneluxu a Německa. Euroregiony začaly v oblasti hospodářské spolupráce, dnes mají také za cíl sbližovat země Evropy ve společenském a kulturním životě.

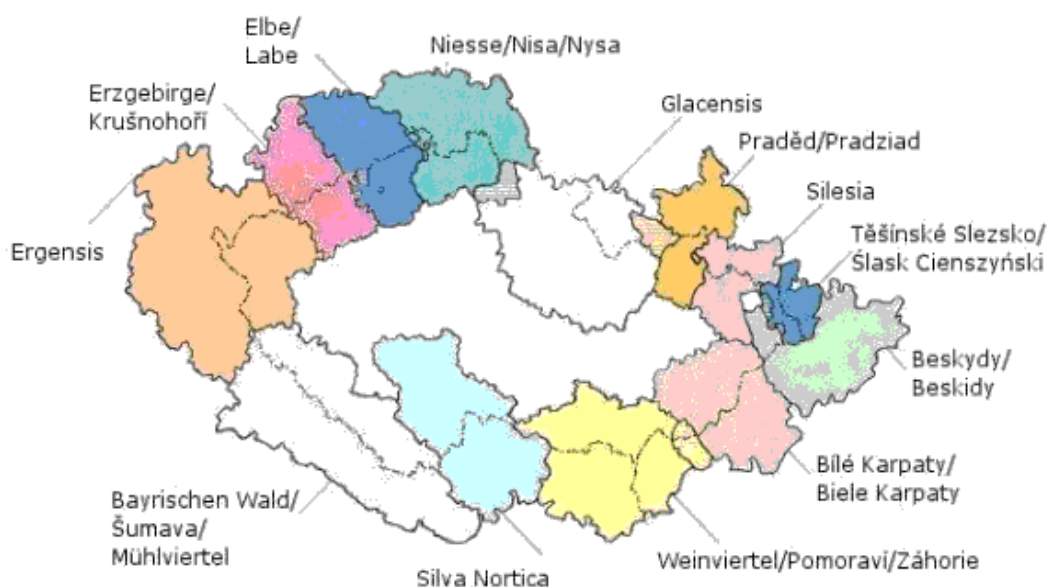
Cílem euroregionu je podpora a realizace projektů odrážející všechny formy spolupráce mezi smluvními stranami. Hlavním důvodem zakládání takovýchto svazků je odstraňování nerovností mezi regiony na obou stranách hranice. Spolupráce zasahuje do všech oblastí života občanů na kulturní, sociální, hospodářské a infrastrukturní úrovni. Sdružení měst a obcí v příhraničních částech ČR je zaměřené na přípravu a realizaci konkrétních návrhů projektů pro oživení území od poradenství při jejich přípravě a realizaci až po spoluúčast na celostátních i mezinárodních programech. Euroregiony spolupracují také na tvorbě kalendáře společenských, kulturních a sportovních akcí konaných na území euroregionu a přispívají tak k užší spolupráci, podpoře cestovního ruchu a kulturním výměnám.⁸

Ve srovnání s jinými formami spolupráce přes hranici („družba“ jednotlivých obcí, spolupráce vyšších územněsprávních celků, vazby mezi universitami, profesními svazy) jsou euroregiony formou přeshraniční spolupráce, která je nejkomplexnější, věnuje se nejvíce všem oblastem, ve kterých je možné usilovat o odstranění negativních dopadů existence hranic na běžný život osob, které podél nich žijí. Ačkoli pro existenci euroregionů neexistuje vlastně právní opora, vydobily si postupem času nemalý respekt. Ve většině zemí EU tyto subjekty disponují důležitým vlivem, co se týče administrování unijních prostředků pro podporu regionální přeshraniční spolupráce. Zejména se jedná o prostředky v rámci tzv. Iniciativy Interreg, která existuje od roku 1989. Euroregiony však s Evropskou unií jako takovou nejsou přímo spojeny, existují i v nečlenských zemích a řadu svých projektů financují nezávisle na Unii, z prostředků vybraných výhradně od vlastních členů či jiných „sponzorů“.⁹

⁸ Centrum pro regionální rozvoj. Euroregiony [online]. [cit. 26. 10. 2008]. Dostupné z: <<http://www.crr.cz/index.php?did=176>>

⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj. Euroregiony v ČR. [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/euroregiony-v-cr>>

V České republice je v současné době podmínkou pro vznik euroregionu, aby část území patřila alespoň jednomu členskému státu Evropské unie. Mnoho dnešních euroregionů vznikalo již v 90. letech 20. století, dříve však byly většinou vedeny jako výbor pro přeshraniční spolupráci. V České republice se první euroregiony vytvářely od roku 1991 a dnes operují po celé hranici státu. Na území České republiky byly v roce 2007 registrovány tyto euroregiony: Egrensis, Krušnohoří, Labe, Nisa, Glacensis, Praděd, Silesia, Těšínské Slezsko, Beskydy, Bílé Karpaty, Pomoraví, Silva Nortica a Šumava.¹⁰ Polohu a umístění jednotlivých euroregionů na území České republiky ukazuje obr. 2.

Obr. 2 Poloha euroregionů v ČR

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj. *Euroregiony v ČR* [online]. [cit. 26. 10. 2008] Dostupné z: <http://www.mmr.cz/euroregiony-v-cr>

2.1.4. Mikroregiony

Mikroregion je region malého geografického měřítka.¹¹ Tento pojem se většinou používá pro sdružení několika obcí, jehož typickým znakem je aktivní vznik "zdola", jinak řečeno z vlastní iniciativy obcí, zpravidla za účelem dosažení určitého cíle. Obce mohou při výkonu své samostatné působnosti vzájemně spolupracovat. Spolupráce mezi obcemi se

¹⁰ *Euroregiony*. [online]. [cit. 26. 10. 2008]. Dostupné z: < <http://www.czech.cz/cz/kultura/regiony-atraktivita-a-rozmanitost/euroregiony/> >

¹¹ Regionální informační servis. *Mikroregiony*. [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: < http://www.risy.cz/mikroregiony_jihomoravsky_kraj >

uskutečňuje buď na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu nebo smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí (podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích) či zakládáním právnických osob podle obchodního zákoníku dvěma nebo více obcemi.¹² Mikroregiony nejsou chápány jako administrativně vymezené jednotky, ale spíše jako označení pro formalizovanou spolupráci obcí. Důvody, které vedou k jejich vzniku jsou různé. V minulosti vznikaly zejména monotematicky zaměřené mikroregiony, které většinou po splnění účelu, nepokračovaly v další spolupráci. Některé mikroregiony na základech spolupráce založené na jednorázovém úkolu postavily další spolupráci a svůj komplexní rozvoj. Mikroregiony vznikající zdola mají v poslední době stále častěji komplexní charakter. Smyslem mikroregionů je úsilí o společné řešení problémů, společný postup k dosažení záměrů a propojení aktivit venkovských obcí v územně uceleném prostoru. V České republice je více než 500 obcí sdruženo do mikroregionů.¹³ Účelem vytváření těchto uskupení je získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů nebo z fondů EU. Mikroregion tvoří územní celek, v jehož rámci jsou relativně uzavřeny nejintenzivnější regionální procesy (jako např. dojížděka za prací a za základními službami). Většinou se jedná o poměrně malé území, jehož prostor je vymezen přírodním reliéfem, turisticky zajímavými místy nebo historicky existujícím seskupením obcí.

2.2. Regionální politika

2.2.1. Definice regionální politiky

Definice regionální politiky existuje celá řada. Obecně lze regionální politiku definovat jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.¹⁴ Lze ji definovat jako součást státní politiky, která ovlivňuje rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo jen jeho části.¹⁵ Regionální politika je určena k ovlivňování hospodářské struktury v regionech tak, aby přispěla ke zlepšení efektivnosti hospodářské politiky. Rozeznáváme tři typy regionální politiky a to růstovou, stabilizační a infrastrukturálně orientovanou.

¹² Středočeský kraj. *Mikroregiony* [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/mikroregiony/>

¹³ Projektová a rozvojová agentura, a.s. *WB-09-05 Mikroregion*. [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: <<http://www.rozvoj.cz/WB-09-05%20Mikroregion.htm>>

¹⁴ Heslo „Regionální politika“-zpracoval R. Wokoun. In: Žák, M. a kol.: *Velká ekonomická encyklopedie*. 2.vyd. Linde Praha, 2002. 887s.

¹⁵ GOODALL, B. *Dictionary of Human Geography*. Penguin Group, London, 1987.

2.2.2. Obecné pojetí regionální politiky

Před velkou hospodářskou krizí 30. let 20. století se tvrdilo, že regionální diferenciace ekonomického vývoje je determinována podmínkami národní ekonomiky a je tudíž zbytečné pokoušet se toto rozdělení měnit. Regionální nerovnováha byla považována pouze za dočasný problém ve všeobecném automatickém systému ekonomické nerovnováhy. P. Samuelson uvedl, že “regionální problémy byly v ekonomice tak zanedbány, že tato oblast je zajímavá sama o sobě”¹⁶

2.2.3. Cíle a nástroje regionální politiky

Cíle regionální politiky vycházejí z identifikace hlavních regionálních problémů a z pojetí státní hospodářské politiky, přičemž pro jednotlivá časová období dochází k jejich konkretizaci tak, aby bylo možno zkontrolovat jejich splnění a souběžně hodnotit účinnost použitých nástrojů. Konkrétní cíle bývají např. formulovány jako snížení výrazných meziregionálních diferencí v úrovni nezaměstnanosti, v průměrných příjmech, sblížení úrovně hrubého domácího produktu v jednotlivých regionech. Jako dílčí bývají formulovány cíle povzbuzení podnikatelských aktivit v regionu, zlepšení vybavenosti technickou infrastrukturou, povzbuzení bytové výstavby, zkvalitnění ekologické situace, apod.

Z cílů pak bývají odvozovány nástroje regionální politiky. K základním nástrojům patří zainvestování regionu technickou infrastrukturou. Snahou je přitažení kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu, stimulace využití vnitřních rozvojových zdrojů, dosídlení či stabilizace obyvatelstva. Tyto nástroje členíme do 3 základních skupin:

- Makroekonomické nástroje – použití je omezeno ostatními cíli národohospodářské politiky, např. snižování inflace, vyrovnanost platební bilance
 - Fiskální politika (např. regionalizace daní a odvodů);
 - Monetární politika (např. usnadnění přístupu k úvěrům);
 - Protekcionismus (např. uvalení dovozních limitů a cel);
- Mikroekonomické nástroje – k ovlivňování rozhodování ekonomických subjektů a jejich lokalizace

¹⁶ SAMUELSON, P.A., NORDHAUS, W.D. *Ekonomie*. Praha, Svoboda, 1991. 1011s.

- Relokace pracovních sil (např. úhrada nákladů na stěhování, výkup nemovitostí, podpora nákupu nového bytu);
- Relokace kapitálu (např. kapitálové subvence, levné půjčky, snížení daní, subvence na dopravu);
- Ostatní nástroje – spíše výjimečné použití
 - Administrativní nástroje;
 - Institucionální nástroje (např. regionální rozvojové agentury)

Obecně existuje v České republice celý soubor programových dokumentů pro jednotlivé úrovně regionální politiky:

- Centrální úroveň – Strategie regionálního rozvoje ČR;
- Regionální úroveň (regiony soudržnosti) – Regionální operační programy;
- Regionální úroveň (kraje) – Strategie rozvoje budoucích krajů, programy rozvoje krajů;
- Mikroregionální úroveň – Strategie či programy rozvoje mikroregionů (zpravidla pro sdružení obcí, je pokryta jen část území ČR);
- Místní úroveň – Programy rozvoje obcí.

V podmínkách ČR se regionální politika uplatňuje z úrovně EU vůči vybraným regionům NUTS 2, z úrovně ČR vůči vybraným státem podporovaným regionům (§4 zákona 248/2000 Sb.) a z úrovně krajů vůči vybraným mikroregionům.

V průběhu devadesátých let došlo i k legislativnímu zabezpečení české regionální politiky. Základní systémový, legislativní a institucionální rámec byl vytvořen v roce 2000 souborem zákonů přijatých v souvislosti se zaváděním krajského zřízení v ČR.¹⁷

Postupný nárůst meziregionálních rozdílů v sociálně ekonomickém rozvoji, postupující procesy demokratizace a decentralizace rozhodování a zároveň potřeba vytvořit systém regionální politiky ve vazbě na proces přípravy na strukturální fondy EU, vedly k zásadnímu obratu v regionální politice ČR. K důležitým zákonům pro regionální rozvoj ČR náleží ještě Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.¹⁸

¹⁷ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích; Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze a Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

¹⁸ Podle § 2 odst. 2, zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, obec pečuje o všestranný rozvoj svého území.

2.3. Vznik regionálních disparit¹⁹

Regionální nerovnosti značí skutečnost, kdy mezi regiony existují sociální a ekonomické disparity, geograficko-klimatické odlišnosti, infrastrukturální a další rozdíly, které mají za následek, že regiony jsou od sebe navzájem rozrůzněné. Ne každá nerovnost ale představuje problém, který je nutno řešit. Protože rozvoj a zvláště udržitelný rozvoj znamená kontinuální změny napomáhající růstu či fungování, regionální rozvoj směřuje k takovému fungování, které nebude narušováno disparitami. Proto je potřeba s nerovnostmi pracovat a usilovat o zachování různosti a odlišnosti.

Regionální rozdíly mohou být způsobeny celou řadou faktorů jak ekonomické, tak neekonomické povahy. Mezi ekonomické můžeme zařadit nízkou mobilitu pracovní síly a kapitálu, geografickou odlehlost, nedostatečné přírodní zdroje, nevyhovující ekonomickou strukturu regionu a institucionální či psychologické faktory. K nerovnoměrnému regionálnímu rozvoji přispívají i sekundární faktory jako např. vnější ekonomika, demografická situace (nižší úroveň vzdělanosti), rigidita nákladů a cen, regionální difference v inovacích a celá řada dalších faktorů nejrůznější povahy.

Koncentrace regionálních problémů do určitých území může vést ke vzniku regionů např. s vysokou nezaměstnaností či jinými sociálními problémy, s nízkou hospodářskou výkonností, se špatnou kvalitou životního prostředí. Obecně lze identifikovat několik základních typů tzv. problémových regionů, a sice regiony s upadajícími či stagnujícími základními odvětvími, regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů a regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji.

2.4. Odstraňování regionálních disparit

Značné rozdíly v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů mohou významně ovlivňovat hospodářský rozvoj celého státu. Proto se v řadě zemí začala uplatňovat regionální politika, jejímž hlavním cílem je vytvořit předpoklady pro zmírnění či

¹⁹ Regionálními disparitami rozumíme rozdíly v úrovni hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje regionů v míře, která je celospolečensky uznána za nežádoucí. Za regionální disparity nelze považovat rozdíly vyplývající z rozmanitosti podmínek jednotlivých regionů a z nich vyplývající rozdíly v kvalitě života např. v městských nebo venkovských oblastech, kde se výhody a nevýhody navzájem vyvažují.

odstranění neúměrných diferencí v rozvoji jednotlivých regionů v rámci státu a souběžně přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti jak regionů, tak celé národní ekonomiky. Za nejdůležitější motivy regionální politiky jsou považovány ekonomické, sociální, ekologické či politické motivy.

Příčiny a možnosti rozvoje regionů, které ovlivňují i pohledy regionální politiky vysvětlují dva různé koncepty. Jeden akcentuje regionální politiku jako politiku rozvojovou, která se zaměřuje na uchopení a podporu silných subjektů (regionů, obcí, podniků), schopných nejvíce přispět k rozvoji státu jako celku, které následně pozitivně ovlivňují rozvoj ostatních subjektů. Druhý pohled směřuje k identifikaci a cílenému snižování rozdílů mezi regiony, tj. ke snižování regionálních disparit.²⁰ Existují dva základní vzorce překonávání regionálních disparit v tomto smyslu, jak lze vidět na obr. 3 a obr. 4. Jeden preferuje zachování a využívání funkčních (z hlediska možností rozvoje pozitivních) rozmanitostí jednotlivých regionů.

Obr. 3 Překonávání regionálních disparit

*Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR, s.9 [online]. [cit. 6 .4. 2009]
Dostupné z: < <http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm> >*

Druhý, který je odrazem čtyřicetileté historie regionální politiky uplatňované do roku 1989, naopak preferuje maximální potlačení rozdílů.

Obr. 4 Překonávání regionálních disparit II

*Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR, s.9 [online]. [cit. 6 .4. 2009]
Dostupné z: < <http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm> >*

Z hlediska dlouhodobého dopadu na ekonomický růst ČR i jednotlivých regionů se jako perspektivní jeví první vzorec, neboť podporuje prorůstově zaměřené pojetí regionálních

²⁰ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D.: Teorie regionálního rozvoje. Praha: Karolinum, 2002

disparit. Tzn., zaměřuje se na ty prvky, kterých je možno jako regionálních specifíků využít pro dynamizaci rozvoje daných regionů. Smyslem regionální politiky ČR není rovnostářské rozdělování omezených zdrojů, ale jasné definování priorit a koncentrace prostředků.²¹

2.4.1. Hlavní charakteristiky regionálních disparit v ČR

Důsledek širších společenskoekonomických změn po roce 1989 se začíná projevovat mimo jiné v nárůstu regionálních rozdílů, o čemž svědčí zejména výrazné prohloubení těchto rozdílů v míře nezaměstnanosti, které se začínají projevovat i na všech regionálních úrovních s kumulací sociálních, ekonomických a ekologických problémů v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. V ostatních krajích není kumulace problémů tak zásadní. Kraje Olomoucký a Vysočina mají odlišné problémy vyplývající z jejich „chudoby“ a určitého zaostávání. Na druhé straně v Praze a Středočeském kraji se situace zlepšila.

Současné rostoucí regionální rozdíly vyplývají z transformačních procesů a přechodu české ekonomiky z centrálně plánované na tržní ekonomiku. Hlavní atributy regionálních disparit²² ovlivňují rovněž regionální procesy a prostorovou distribuci pomoci v České republice a lze je charakterizovat takto:

- Existuje silná polarizace mezi hlavním městem Praha a ostatními kraji v řadě ukazatelů rozhodujících pro životní úroveň obyvatelstva (HDP/obyvatele, průměrné mzdy, nezaměstnanost, aj.);
- Existují významné rozdíly mezi okresy v rámci některých krajů v úrovni HDP na obyvatele a příjmech na obyvatele;
- V krajích postižených nezbytností rozsáhlé restrukturalizace průmyslu (zejména v Ústeckém a Moravskoslezském kraji (je vysoká, stále rostoucí nezaměstnanost, nedaří se dostatečně rychle efektivně realizovat potřebné strukturální přeměny;

²¹ Strategie regionálního rozvoje ČR, s.9 [online]. [cit. 6. 4. 2009].

Dostupné z: < <http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm> >

²² Regionálními disparitami rozumíme rozdíly v úrovni hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje regionů v míře, která je celospolečensky uznána za nežádoucí. Za regionální disparity nelze považovat rozdíly vyplývající z rozmanitosti podmínek jednotlivých regionů a z nich vyplývající rozdíly v kvalitě života např. v městských nebo venkovských oblastech, kde se výhody a nevýhody navzájem vyvažují.

- Prohlubuje se odlišnost venkovského prostředí komparativně nevýhodně vůči prostředí městskému. Obce ve venkovských oblastech mají nepříznivé podmínky pro podnikání a dochází ke stárnutí venkovského obyvatelstva;
- Zaostává ekonomická úroveň příhraničních okresů ležících na severovýchodních hranicích ČR;
- Přetrvává nedostatečné napojení severovýchodní Moravy a Slezska na transevropské komunikační tahy a hlavní město, což výrazně přispívá k nezájmu investorů, zejména zahraničních, o toto území;
- Existují rozdíly mezi podílem vysokoškolsky vzdělaných lidí ve dvou největších městech (Praha a Brno) a ostatními krajskými městy;
- Projevuje se stále narušené životní prostředí v důsledku minulé průmyslové činnosti v severozápadních Čechách a na severní Moravě a v důsledku rozvoje automobilové dopravy v Praze.²³

Sociálně ekonomické rozdíly mezi kraji (NUTS 3) na území ČR se od počátku transformačního období výrazně zvýšily, nicméně nemají dosud extrémní povahu

2.4.2. Shrnutí disparit regionů

Při souhrnném pohledu na vývoj regionů v ČR v 90. letech je možno hovořit o

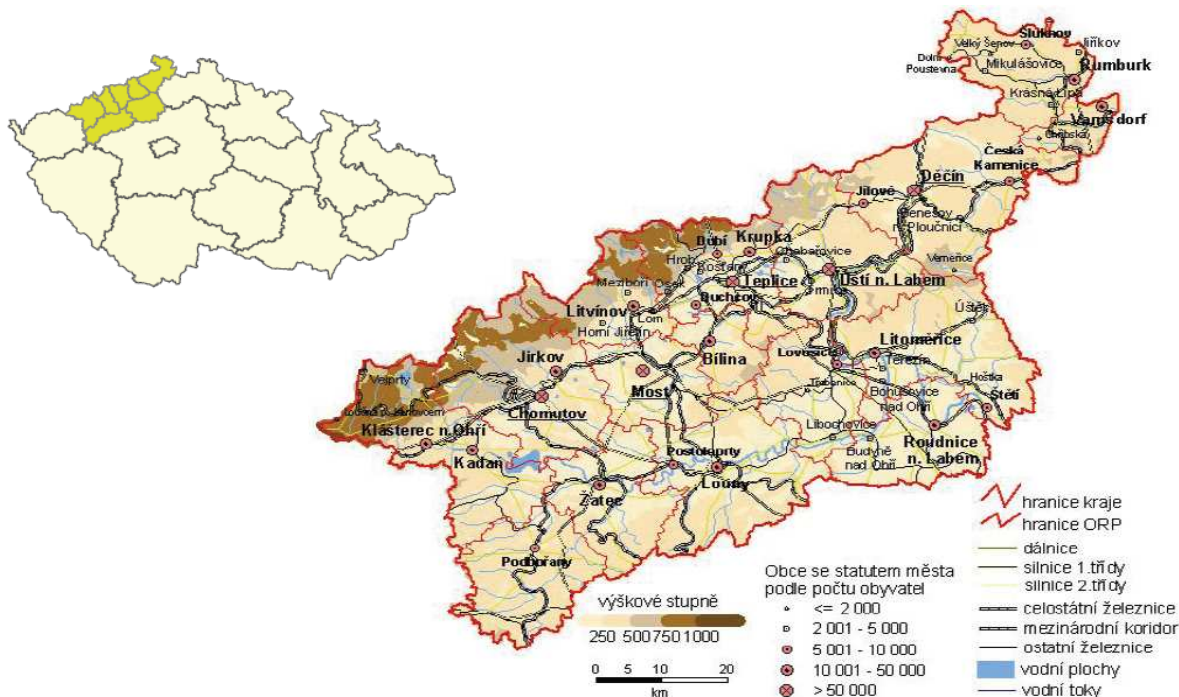
- pomalém prohlubování regionálních rozdílů v sociálních poměrech obyvatelstva,
- poměrně významném prohlubování meziregionálních rozdílů v ekonomické výkonnosti,
- dynamickém prohlubování rozdílů v regionálně diferencované ekonomické aktivitě,
- snižování rozdílů v kvalitě životního prostředí.

²³ WOKOUN, R. Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. Praha: Nakladatelství VŠE, 2003. ISBN 80-245-0517-7

3. Vymezení zkoumané oblasti

3.1. Charakteristika a popis Ústeckého kraje

Ústecký kraj se rozkládá na severozápadě ČR. Rozloha činí 5 335 km², což představuje 6,8 % rozlohy České republiky. Sousedí s Libereckým, Karlovarským, Plzeňským a Středočeským krajem. Severozápadní hranice kraje tvoří zároveň státní hranici se Spolkovou republikou Německo. Povrch je z geografického hlediska velmi rozdílný, příroda rozmanitá a pestrá. Podél hranic s Německem se táhne pásmo Krušných hor, Labské pískovce a Lužické hory. Na jihovýchodě se rozprostírá České středohoří se svým nejvyšším vrcholem Milešovkou. Největším vodním tokem je Labe, do něhož se vlévají řeky Ohře, Bílina, Ploučnice a Kamenice. Ústecký kraj je bohatý na prameny minerálních a termálních vod. Největší vodní plochou je Nechranická nádrž na řece Ohři. Zemědělská půda zaujímá více než 50 % území kraje, lesy se rozkládají na 30 % a vodní plochy na 2 % území. Restrukturalizace ekonomické základny byla spojena s výrazným vzestupem nezaměstnanosti, která se stala značným sociálně ekonomickým problémem. Z tohoto hlediska patří Ústecký kraj k nejproblémovějším regionům ČR.

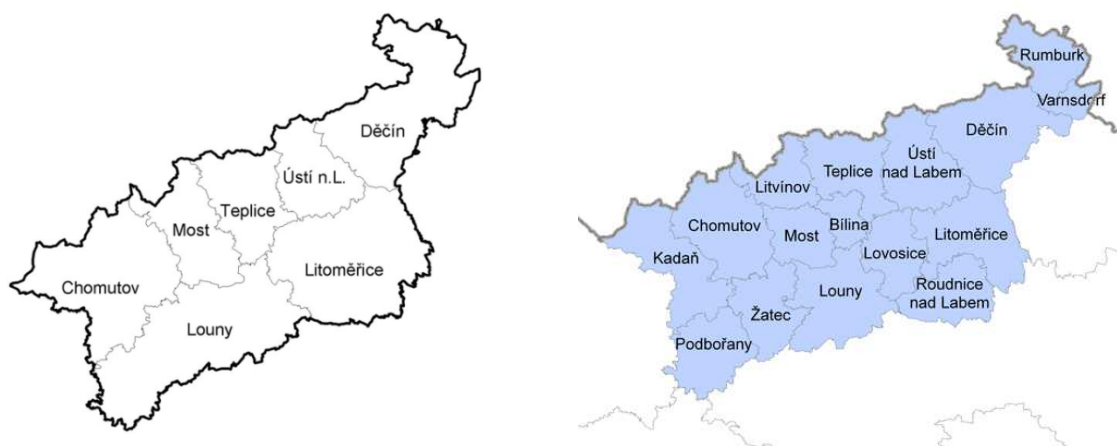
Obr. 5 Ústecký kraj ČR

Zdroj:

[http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/C1DBA6B86FDDDBDCAC125710F0031EBF5/\\$File/130407042.pdf](http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/C1DBA6B86FDDDBDCAC125710F0031EBF5/$File/130407042.pdf)

Kraj se vyznačuje značnou rozdílností jak z hlediska přírodních podmínek, tak i z hlediska hospodářské struktury, hustoty osídlení a stavu životního prostředí. Hospodářský význam je historicky dán značným nerostným bohatstvím (rozsáhlá ložiska hnědého uhlí). Dalšími těženými surovinami jsou kvalitní sklářské a slévárenské písky a stavební kámen. Z průmyslových odvětví zaujímá významné postavení energetika, těžba uhlí, strojírenství, chemický a sklářský průmysl (okresy Chomutov, Most, Teplice a částečně Ústí nad Labem). Oblast Litoměřicka a Lounska je proslulá pěstováním chmele, v Polabí a Poohří se pěstuje ovoce a zelenina. Oblast Krušných hor je velice řídko osídlena s omezenými hospodářskými aktivitami. Ústecký kraj má 825 500 obyvatel, průměrný věk je 39,2 roku (nejnižší v ČR).

Ústecký kraj je rozdělen do sedmi okresů, jak ukazuje obr. 6 (Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem), které se dále člení do 354 obcí, z toho 53 obcí je se statutem města. Od 1. 1. 2003 vzniklo v Ústeckém kraji 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf a 30 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

Obr. 6 Okresy a ORP Ústeckého kraje

Zdroj:

[http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/62E53E2D2740577FC125704A0027E4B8/\\$File/okresy.jpg](http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/62E53E2D2740577FC125704A0027E4B8/$File/okresy.jpg)

Oblast Ústeckého kraje je možné vymezit z pohledu státní podpory regionálního rozvoje (gesce MMR) nebo jako region podporovaný na úrovni a v působnosti krajů.²⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR) je dle zákona č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky. Na základě toho formuluje zásady regionální politiky a podniká základní kroky k jejich naplnění. Základním dokumentem regionální politiky ČR na úrovni státu je Strategie regionálního rozvoje v gesci MMR ČR²⁵, která obsahuje analýzu stavu regionálního rozvoje, charakteristiku silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje, vymezení státem podporovaných regionů, doporučení správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti. Strategie regionálního rozvoje předpokládá maximální míru využití všech možností, které České republiky vyplývají z členství v Evropské unii.

3.2. Vymezení slabých oblastí Ústeckého kraje dle vybraných metodik

V této kapitole jsou vymezeny hospodářsky slabé oblasti v Ústeckém kraji nejprve podle metodiky MMR (blíže viz příloha), potom dle PRK a nakonec metodikou HF TUL.

3.2.1. Dle Metodiky MMR

Regiony vyžadující soustředěnou podporu státu v rámci Ústeckého kraje zobrazuje tab. 3.

Tab. 3 Regiony Ústeckého kraje vyžadující soustředěnou podporu státu

RVSP	Rozloha	Obyvatel
Most	467	116 836
Chomutov	935	125 231
Teplice	469	127 599
Louny	1118	85 936
Děčín	909	134 090
Litoměřice	1032	114 848
Ústí nad Labem	404	118 633
Celkem	5334	823 173
Podíl obyvatelstva v RVSP		100%

Zdroj: RYDVALOVÁ, P. a ŽIŽKA, M. *Klíčové faktory problematického vývoje regionů v České republice. 1. vyd. Liberec, 2007. ISBN 978-80-903865-5-6*

²⁴ Podle § 8, § 9 a § 10, zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

²⁵ Viz § 5 zák. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a usnesení Vlády ČR č. 682 ze dne 12. 7. 2000, o Strategii regionálního rozvoje ČR.

Strukturálně postiženými regiony jsou okresy Chomutov, Most a Teplice. Okres Louny je vymezen jako hospodářsky slabý region a okresy Ústí nad Labem, Děčín a Litoměřice jsou řazeny mezi regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností.

3.2.2. Vymezení dle metodiky Ústeckého kraje

Kromě regionů se soustředěnou podporou státu mohou existovat regiony podporované na úrovni a v působnosti krajů.²⁶ Výše popsané hodnocení hospodářské úrovně regionů na základě okresů provádí MMR. Ovšem okresy představují poměrně heterogenní celky, v jejichž rámci se mohou vyskytovat značné rozdíly. Proto jednotlivé kraje mají možnost vymezit další problémové regiony vyžadující podporu. Ústecký kraj označuje tyto oblasti jako hospodářsky slabé oblasti (HSO) na úrovni okresů. Přitom vychází ze starší metodiky MMR z roku 2003 a doplňuje vybrané „zvláště postižené“ správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem. Podporované regiony zobrazuje tab. 4.

Tab. 4 HSO dle PRK Ústeckého kraje

HSO kraje	Rozloha [km ²]	Obyvatel
Chomutov	380	54 975
Jirkov	106	24 907
Kadaň	218	35 260
Bílina	111	19 007
Duchcov	161	22 717
Úštěk	144	6 832
Podbořany	338	12 210
Benešov nad Ploučnicí	122	4 335
Česká Kamenice	156	5 485
Děčín	275	51 875
Celkem	2011	237 603
Podíl obyvatel v HSO		28,86%

Zdroj: RYDVALOVÁ, P. a ŽIŽKA, M. *Klíčové faktory problematického vývoje regionů v České republice. I.* vyd. Liberec, 2007. ISBN 978-80-903865-5-6

²⁶ Podle § 8, § 9 a § 10, zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

3.2.3. Dle Metodiky ČSÚ

Metodika a postup hodnocení jednotlivých použitých ukazatelů jsou uvedeny v příloze č. 5.

Demografické prostředí, sídelní struktura

Hodnocení demografického prostředí je názorně uvádí tab. 5.

Tab. 5 Demografické prostředí, sídelní struktura

Nejlépe hodnocené okresy			Nejhůře hodnocené okresy		
Pořadí	Okres	Průměrná známka	Pořadí	Okres	Průměrná známka
1.	Ústí n.L.	2,33	14.	Kadaň	3,62
2.	Roudnice n.L.	2,5	15.	Bílina	3,74
3.	Teplice	2,55	16.	Podbořany	3,79

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Ústeckého kraje v letech 2000 až 2005

Demografické prostředí a sídelní struktura zahrnují ukazatele jako migrace, úmrtnost, vzdělanostní struktura, hustota zalidnění. Nejlepší hodnocení získaly správní obvody ORP Ústí nad Labem, Roudnice nad Labem a Teplice. Naopak nejhorší jsou okresy Kadaň, Bílina a Podbořany.

Sociální prostředí

Tab. 6 Sociální prostředí

Nejlépe hodnocené okresy			Nejhůře hodnocené okresy		
Pořadí	Okres	Průměrná známka	Pořadí	Okres	Průměrná známka
1.	Podbořany	2,06	14.	Litvínov	3,29
2.	Lovosice	2,31	15.	Rumburk	3,44
3.	Roudnice n.L.	2,34	16.	Most	3,53

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z ČSÚ

Tato oblast je charakterizována ukazateli zaměstnanosti, bytové výstavby či zdravotní dostupnosti. Jako nejlepší jsou hodnoceny okresy Podbořany, Lovosice a Roudnice nad Labem. Nejhorší umístění dosáhly správní obvody Litvínov, Rumburk a Most.

Ekonomické prostředí

Tab. 7 Ekonomické prostředí

Nejlépe hodnocené okresy			Nejhůře hodnocené okresy		
Pořadí	Okres	Průměrná známka	Pořadí	Okres	Průměrná známka
1.	Litoměřice	2,46	14.	Varnsdorf	3,68
2.	Ústí n.L.	2,71	15.	Rumburk	3,67
3.	Děčín	3,01	16.	Bílina	4,19

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z ČSÚ

Při hodnocení ekonomického prostředí se používají ukazatele daňové příjmy, podnikatelská aktivita nebo potenciál cestovního ruchu. Nejlepšího umístění v této oblasti dosáhly správní obvody Litoměřice, Ústí nad Labem a Děčín. Naopak nejhorší průměrnou známku obdržely okresy Varnsdorf, Rumburk a Bílina.

Infrastruktura, poloha, dostupnost, životní prostředí

Tab. 8 Infrastruktura, poloha, dostupnost, životní prostředí

Nejlépe hodnocené okresy			Nejhůře hodnocené okresy		
Pořadí	Okres	Průměrná známka	Pořadí	Okres	Průměrná známka
1.	Ústí n.L.	2,71	14.	Roudnice n.L.	3,6
2.	Varnsdorf	2,8	15.	Louny	3,75
3.	Litvínov	2,85	16.	Podbořany	3,9

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z ČSÚ

Oblast popisující infrastrukturu, polohu, dostupnost a životní prostředí se zabývá hodnocením veřejné dopravy, dostupnosti správních center, plynofikací a ekologickou stabilitou krajiny. Nejlepšího hodnocení dosáhly obce Ústí nad Labem, Varnsdorf a Litvínov. Nejhůře hodnocenými obvody jsou Roudnice nad Labem, Louny a Podbořany.

Souhrnné hodnocení za všechny čtyři oblasti bylo spočítáno jako aritmetický průměr vypočtených souhrnných ukazatelů za jednotlivé okruhy ukazatelů. Výsledky shrnuje následující tab. 9.

Tab. 9 Souhrnné hodnocení správních obvodů ORP Ústeckého kraje

Souhrnné hodnocení správních obvodů ORP Ústeckého kraje		
Pořadí	Správní obdoby ORP	Průměrná známka
1.	Ústí n.L.	2,70
2.	Litoměřice	2,76
3.	Teplice	2,90
4.	Roudnice n.L.	2,92
5.	Varnsdorf	3,07
6.	Lovosice	3,10
7.	Žatec	3,15
8.	Děčín	3,16
9.	Chomutov	3,18
10.	Litvínov	3,23
11.	Kadaň	3,27
12.	Louny	3,29
13.	Most	3,29
14.	Rumburk	3,37
15.	Podbořany	3,40
16.	Bílina	3,42

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z ČSÚ

Jaké nejlépe ohodnocen je správní obvod ORP Ústí nad Labem, který se umístil třikrát mezi třemi nejlepšími okresy v demografické prostředí, sídelní struktura (1. místo); ekonomické prostředí (2. místo) a infrastruktura, poloha, dostupnost, životní prostředí (1. místo). Nejhorší průměrnou známku obdržel správní obvod Bílina. Umístil se na 15. místě v oblasti demografické prostředí, sídelní struktura a na posledním 16. místě za ukazatele hodnotící ekonomické prostředí.

3.2.4. Dle Metodiky HF TUL (WD-30-07-1)

V předchozích kapitolách vyplynul jako hospodářsky slabá obec Chomutov, proto je analyzován pomocí metodiky HF TUL. Modle této metodiky se pro identifikaci nízké dynamiky rozvoje nebo naopak udržitelného rozvoje hospodářství obce používá osm faktorů. Jejich skladbu zobrazuje tab. 10.

Tab. 10 Ukazatele pro identifikaci dynamiky rozvoje obce

Faktor	Název	Ukazatele
F1	Nezaměstnanost	Míra registrované nezaměstnanosti
		Míra dlouhodobé nezaměstnanosti
		Míra tlaku na pracovní místa
F2	Atraktivita místa bydlení	Přirozený a migrační přírůstek/úbytek obyvatel
		Index vývoje počtu obyvatel
		Intenzita bytové výstavby
F3	Osídlení	Hustota osídlení
		Zaměstnanost v primárním a terciárním sektoru
		Vzdělanost obyvatelstva
F4	Věková struktura	Průměrný věk obyvatel
		Index stárí
		Index ekonomického zatížení
		Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva
F5	Občanská vybavenost	Počet základních škol
		Počet zdravotnických zařízení na 1000 obyvatel
F6	Struktura ekonomiky	Struktura zaměstnanosti v terciárním a sekundárním sektoru
F7	Trvale udržitelný rozvoj ekonomiky	Koeficient ekonomické stability
		Relativní počet podnikatelů
F8	Ekonomická aktivita	Relativní počet pracovních příležitostí
		Daňová výtěžnost obce

Zdroj: RYDVALOVÁ, P. a ŽIŽKA, M. Konkurenceschopnost a jedinečnost obce. 1. vyd. Liberec, 2008. ISBN 978-80-7372-423-8, upraveno

V rámci projektu HF TUL WD-30-07-1 bylo zkoumáno 6240 obcí České republiky. Pro snadnější interpretaci stavu hospodářského rozvoje byly tyto obce rozděleny na základě výše zmíněných osmi faktorů do šesti skupin po 1040 obcích následujícím způsobem:

Nejhorší stav faktoru: 1 – 1040 obec
 1041 – 2080 obec
 2081 – 3120 obec
 3121 – 4160 obec
 4161 – 5200 obec
 Nejlepší stav faktoru: 5201 – 6240 obec

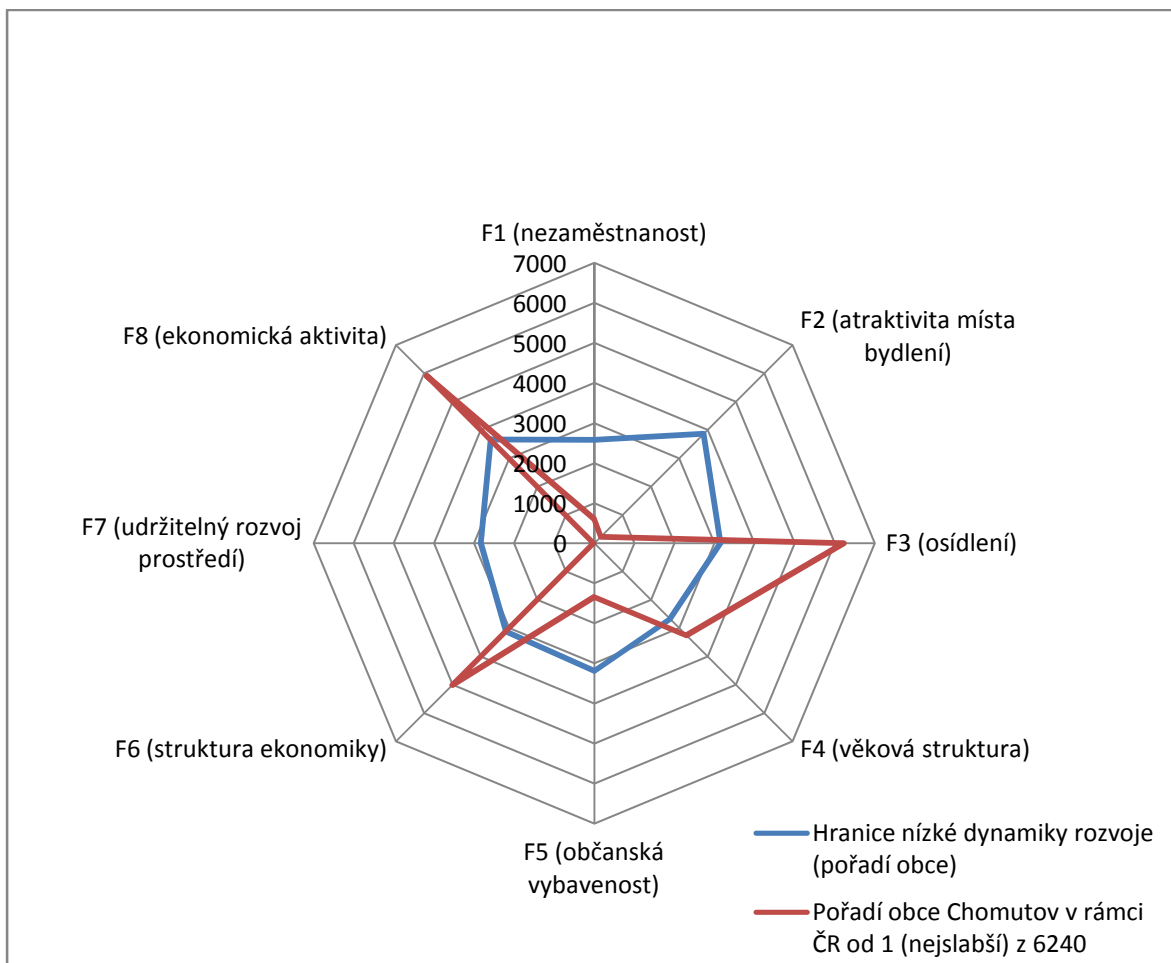
Všechny obce byly seříděny podle každého faktoru zvlášť a byla stanovena základní hranice nízkého dynamického rozvoje na úrovni poslední kladné, resp. záporné hodnoty

faktoru. V případě faktoru minimalizačního typu (např. faktor F1 - nezaměstnanost) je tím lepší charakteristika, čím nižší (více záporná) hodnota ukazatele. Naopak v případě faktoru maximalizačního typu, čím vyšší (více kladná) je hodnota, tím lepší je charakteristika daného ukazatele. Na obr. 7 hranici nízkého dynamického rozvoje zobrazuje modrá křivka. Následně hodnoty jednotlivých faktorů pro SO ORP Chomutov byly porovnány se stanovenou hranicí nízké dynamiky rozvoje pro obce ČR, viz tab. 11.

Tab. 11 Faktory hodnotící udržitelný rozvoj obce Chomutov

Faktor	Hranice nízké dynamiky rozvoje (pořadí obce)	Pořadí obce Chomutov v rámci ČR od 1 (nejslabší) z 6240
F1 (nezaměstnanost)	2581	608
F2 (atraktivita místa bydlení)	3865	229
F3 (osídlení)	3153	6231
F4 (věková struktura)	2677	3249
F5 (občanská vybavenost)	3183	1344
F6 (struktura ekonomiky)	3113	5007
F7 (udržitelný rozvoj prostředí)	2835	20
F8 (ekonomická aktivita)	3664	5905

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z databáze HF TUL

Obr. 7 Sítový graf pro hodnocení faktorů nízké dynamiky rozvoje obce Chomutov
Zdroj: vlastní zpracování, databáze HF TUL

Zkoumaný správní obvod ORP Chomutov při hodnocení podmínek udržitelného rozvoje vykazuje nízkou dynamiku rozvoje. Pořadí v rámci ČR je pod hranicí udržitelného rozvoje ve čtyřech z osmi zkoumaných kritérií, jak je možné vidět na obr. 7.

Chomutov vykazuje extrémně slabý rozvoj ve faktorech:

- nezaměstnanost - 608. místo v pořadí obcí ČR
- atraktivita bydlení - 229. místo v pořadí obcí ČR
- občanská vybavenost - 1344. místo v pořadí obcí ČR
- udržitelný rozvoj prostředí - 20. místo v pořadí obcí ČR

Silnou dynamiku rozvoje vykazuje Chomutov ve věkové struktuře (3249. místo), výrazně silné postavení zaujímá ve faktorech osídlení (6231. pořadí), struktura ekonomiky (5007. pořadí) a ekonomická aktivita (5905. pořadí). Alarmujících čísel v rámci celé ČR vykazují

faktory zachycující udržitelný rozvoj ekonomiky, nezaměstnanost a atraktivitu bydlení. Město nabízí vyšší standart životní úrovně, funguje jako administrativní, hospodářské, kulturní a společenské centrum regionu. Pro všechny tyto faktory je typické, že leží hluboko pod hranicí dynamiky rozvoje. V poslední době se projevuje úbytek obyvatel v důsledku stěhování do satelitních oblastí. V případě udržitelného rozvoje (faktor F7) Chomutov zaujímá 20. nejhorší místo z 6240 zkoumaných obcí. Chomutov se potýká s problémy spojenými s kvalitou životního prostředí. Zejména se jedná o vyšší úroveň znečištění, zvýšenou emisní zátěž (v poslední době hlavně vzrůstající produkce NO_x v důsledku zvyšující se intenzity osobní dopravy), vyšší koncentrace hluku a prachu, vyšší produkce komunálních odpadů. Extrémní hodnoty faktorů F1, F2 a F7 leží v prvním sextilu zkoumaného souboru, tj. v první šestině nejhůře hodnocených obcí (1. – 1040. obec), což poukazuje na kritický stav hodnoty. Naopak zajímavé a překvapivé je zjištění, že v rámci faktorů F3, F6 a F8 se hodnoty nacházejí v posledních dvou sextilech souboru, tzn. mezi třetinou nejlepších obcí. Tato skutečnost je jasně patrná z tabulky 11 a obrázku 6. Na síťovém grafu se hodnoty pro Chomutov výrazně odlišují od hranice dynamiky rozvoje a to v obou směrech. Buď leží hodnota daného faktoru velmi vysoko nad, nebo naopak pod hranicí. Výjimkou je faktor F4 – věková struktura, který jen mírně převyšuje pořadí pro základní podmínku rozvoje.

4. Analýza HSO Chomutov

Jak vyplývá z předchozích kapitol, Chomutov je obec s nízkou dynamikou rozvoje. MMR jej vymezuje jako strukturálně postižený region v rámci regionů vyžadujících specifickou podporu státu. Také Ústecký kraj tento správní obvod ORP podporuje v rámci působnosti kraje. Proto je v následujících kapitolách dále analyzován a jsou navržena opatření ke snížení regionálních disparit.

4.1. Geografická charakteristika, historický vývoj

Správní obvod obce s rozšířenou působností Chomutov svou rozlohou 486 km² zaujímá 9,1 % rozlohy Ústeckého kraje.²⁷ Severozápad území je tvořen Krušnými horami. Nachází se zde množství chráněných území, například národní přírodní rezervace Novodomské rašeliniště nedaleko Kalku, národní rezervace Jezerka u Vysoké Pece nebo přírodní rezervace Na loučkách. Podhůří je poznamenáno povrchovou těžbou uhlí. V podhorské části je soustředěna těžba surovin, výroba elektrické energie a rozhodující část společenské a technické infrastruktury. Je to část silně urbanizovaná se sídly městského charakteru.

Obr. 8 Významné dominanty města Chomutov

Zdroj: www.chomutov-mesto.cz

Historicky sahají počátky Chomutova do 10. nebo 11. století, kdy na důležité cestě z Lipska do Prahy vzniklo malé slovanské sídliště. První historické zmínky o Chomutovu jsou dochovány z roku 1252, kdy Bedřich Načeradec z Chomutova daroval město řádu německých rytířů. V jejich majetku se město stává centrem severočeského dominia se sídlem zemského komtura. Roku 1605 se stalo královským městem. Centrum města si uchovalo středověký půdorys, je městskou památkovou zónou s řadou historických domů

²⁷ Správní obvod Chomutov. [online]. [cit. 23. 3. 2009].

Dostupné z: < http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/spravni_obvod_chomutov >

a kostelů, z nichž nejceněnější je kostel sv. Kateřiny. Nejvýznamnější památky centra města ukazuje obr. 8. Součástí města je Podkrušnohorský zoopark. Vedle něj se nachází přírodní jezero nazvané Kamencové s rozlohou 16,3 ha využívané především k rekreaci. Voda je prosycena prvky, jež vylučují jakýkoliv organický život, ovšem lidskému zdraví je prospěšná. Nadmořská výška, v níž se sídlo nachází, se uvádí 330 m, nicméně reliéf katastru města je daleko členitější. Nová výstavba zasahuje až na svahy Krušných hor a rozdíl nejvyšší a nejnižší nadmořské výšky tak činí 120 m. Průměrná roční teplota je 8 °C a průměrné srážky dosahují ročně 450 – 500 mm.²⁸

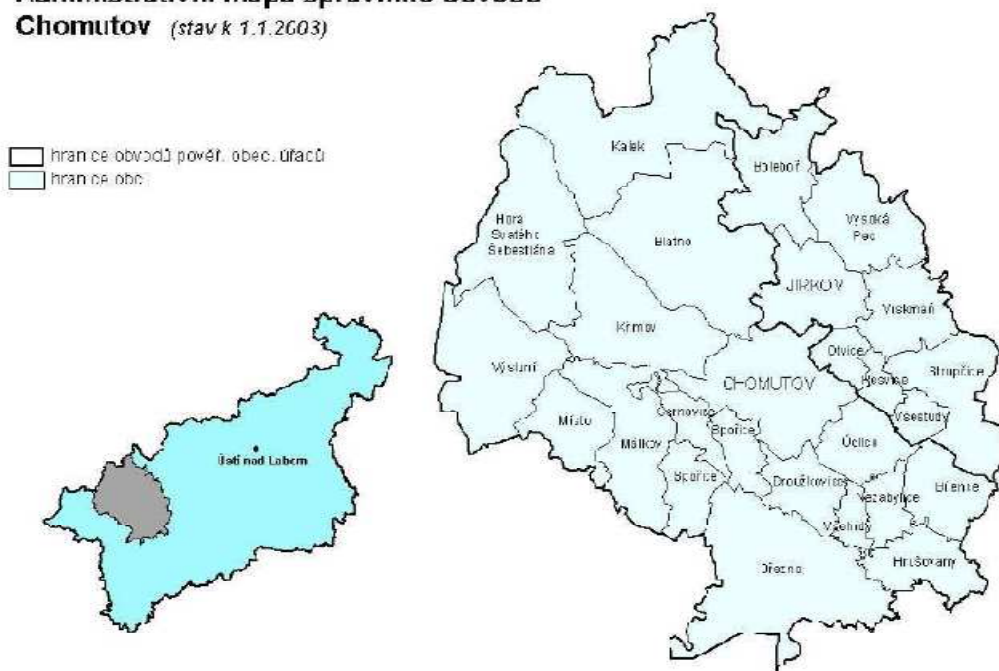
Chomutovsko bylo po celá desetiletí známé hlavně jako okres těžkého průmyslu, energetiky, hutnictví a těžby hnědého uhlí. V dnešní době je však výkonnost podniků ovlivněna transformačním procesem. Státní podniky byly rozprodány a v řadě z nich byla postupně zcela ukončena činnost. To mělo vliv na růst nezaměstnanosti. Chomutov je důležitým silničním a železničním dopravním uzlem. Okresem procházejí hlavní dopravní tepny, které tvoří především železniční tahy Liberec - Ústí nad Labem – Chomutov – Karlovy Vary - Cheb, Chomutov – Praha a silniční tahy I. třídy s hlavními směry Chomutov – Praha – hraniční přechod Hora Sv. Šebestiána (I/7) a silnice Karlovy Vary – Chomutov – Děčín (I/13 a E442).

Správní obvod obce s rozšířenou působností Chomutov je vymezen územím obcí Bílence, Blatno, Boleboř, Březno, Černovice, Droužkovice, Hora Svatého Šebestiána, Hrušovany, Chomutov, Jirkov, Kalek, Křimov, Málkov, Místo, Nezabylice, Otvice, Pesvice, Spořice, Strupčice, Údlice, Vrskmaň, Všehrdu, Všestudy, Výsluní a Vysoká Pec. Jednotlivé obce správního obvodu Chomutov zobrazuje obr. 9.

Město Chomutov udržuje vztahy se svými třemi partnerskými městy. Jsou jimi Anaberg-Bucholz (Německo), Brandenburg (Německo), Arenzano (Itálie). Je členem Svazu měst a obcí České republiky, členem Euroregionu Krušnohoří. Partnerství je udržováno především pro výměnu lidských zdrojů a zkušeností či dovedností.

²⁸ Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do roku 2020

☐ hranice obvodů pověř. obec. úřadů
☐ hranice obce

Zdroj: Rámcová strategie rozvoje města. [online]. [cit. 23. 3. 2009]. Dostupné z: http://www.chomutov-mesto.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=5245&id_ktg=24882&p1=37001

4.2.1. Demografická situace

4.2.1. Demografická situace

²⁹ dle údajů ČSÚ k 1. 1. 2006,

4.2.2. **Vzdělanost**

Vzdělanostní struktura v Chomutově se stále zlepšuje, což se projevuje postupným poklesem osob se základním vzděláním a naopak nárůstem podílu osob s minimálně středoškolským vzděláním s maturitou (16,7 %) a vysokoškolsky vzdělaných (5,4 %). Z tohoto důvodu lze v budoucnosti očekávat podobný trend a pokles osob bez vzdělání. Ve městě existuje také síť předškolních, školních a speciálních školských i mimoškolských zařízení, gymnázií a učilišť, středních škol. Město má také jednu Vyšší odbornou školu se zaměřením technicko-správní, která je zřízená při Střední průmyslové škole.

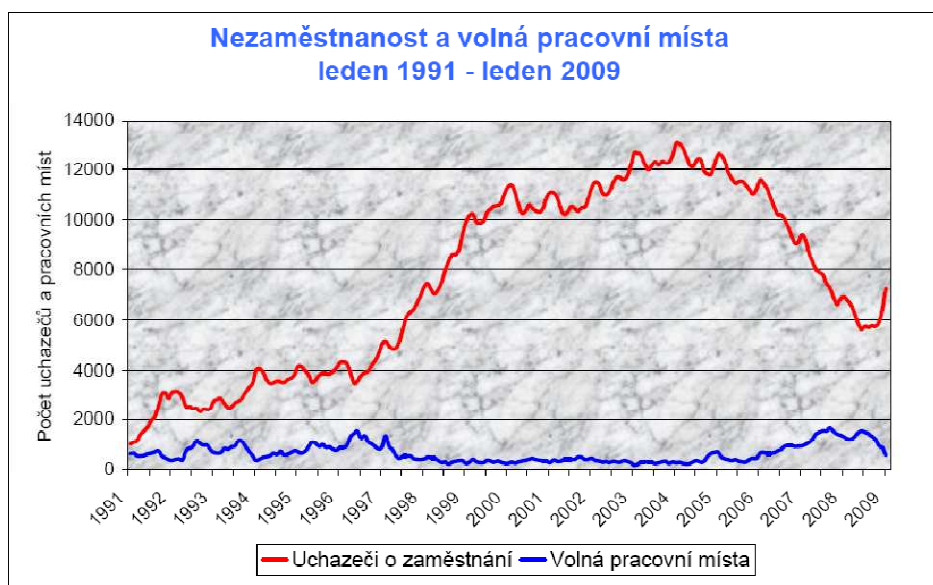
4.2.3. **Ekonomická aktivita**

Míra ekonomické aktivity vyjadřující podíl pracovní síly na počtu všech osob starších 15 let vykazuje klesající tendenci. Mezi příčiny poklesu lze zařadit nárůst osob v produktivním věku a snížení počtu EAO celkem. Oblast je postižena restrukturalizací velkých podniků těžkého a těžebního průmyslu. Do důchodového věku se postupně dostaly ročníky, jejichž zástupci kdysi ve velké míře přišli do těchto oblastí na základě náborových akcí. Co se týče podílů zaměstnaných v jednotlivých sektorech, dochází k úbytku zaměstnaných těžkém průmyslu a zemědělství, přibývá zaměstnaných v sektoru služeb. Pro oblast je typické záporné saldo dojížděky do zaměstnání. Cílem je Mostecko a Kadaňsko (průmyslové zóny, elektrárny Tušimice a Prunéřov).

4.2.4. **Nezaměstnanost**

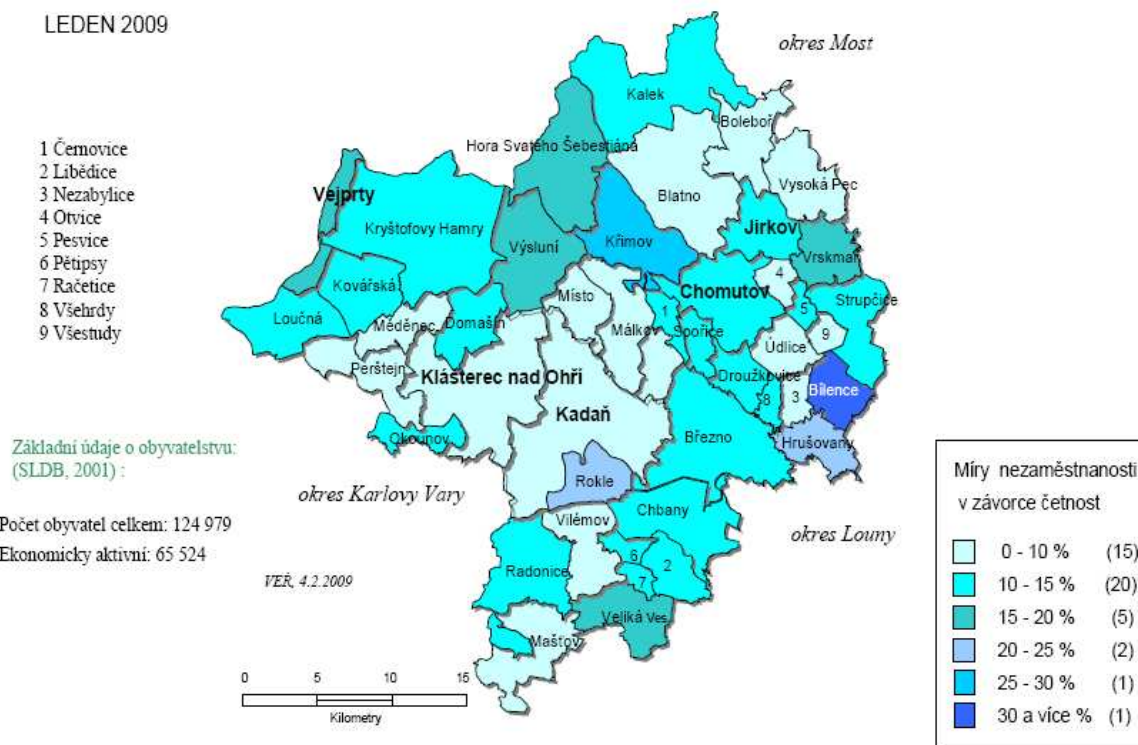
Chomutov patří mezi oblasti nejvíce postižené nezaměstnaností. Počáteční důvody, kdy se jednalo hlavně o přechod od státního k soukromému vlastnictví a změny v odvětvové struktuře ekonomiky, byly postupně v kraji umocněny dopadem útlumu hlavních výrobních odvětví, především těžebního a těžkého průmyslu, nedokončenou restrukturalizací, nepříznivou demografickou skladbou obyvatelstva, nižší úrovní vzdělání a nevyhovující specializovanou kvalifikací. Míra nezaměstnanosti v únoru 2009 v ORP Chomutov činila 12,2 %. Úřad práce evidoval 30 141 EAO, 3 668 dosažitelných uchazečů³⁰ a 284 volných pracovních míst. Na jedno volné pracovní místo připadá 16 uchazečů. Vývoj nezaměstnanosti a stav v ORP Chomutov v lednu 2009 ukazují obr. 10 a obr. 11.

³⁰ Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa.

Obr. 10 Vývoj nezaměstnanosti a volných pracovních míst v letech 1991 – 2009

Zdroj: http://portal.mpsv.cz/sz/local/cv_info/tp.pdf

Obr. 11 Míry nezaměstnanosti v obcích Chomutovska k 31. 1. 2009

Zdroj: http://portal.mpsv.cz/sz/local/cv_info/obce.pdf

Potenciál zaměstnavatelů

V současnosti může Chomutov nabídnout rozvojové průmyslové plochy

Problémem velký počet málo nebo vůbec nevyužívaných starých průmyslových areálů (brownfields), jejichž využití je velmi problematické. Nové průmyslové podniky se realizují v naprosté většině případů na nových, technicky odpovídajícím způsobem zainvestovaných plochách (průmyslové zóny Chomutova viz příloha č. 10).

Ekonomicky aktivní obyvatelé města Chomutova pracují

ve státní správě:

- Městský úřad,
- Finanční úřad,
- Katastrální úřad,
- Okresní státní zastupitelství,
- Okresní správa sociálního zabezpečení,
- Policie ČR, Městská policie,
- Úřad pro zastupování státu ve věcech státu,

ve službách:

- Hypermarket Globus,
- síť supermarketů,
- Podkrušnohorský Zoopark,
- Středisko kulturních a knihovnických služeb,
- Správa kulturních i sportovních zařízení,
- Městský ústav sociálních služeb,
- Dopravní podnik Měst Chomutova a Jirkova,
- Technické služby města Chomutova,
- Městské lesy, Městský psí útulek,
- Jednotka sboru Hasičů i dobrovolných,
- Nemocnice Chomutov.³¹

³¹ Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do roku 2020

4.2.5. Školství

V Chomutově se nachází 13 mateřských, 9 základních škol, 8 středních škol a učilišť a 1 detašované pracoviště vysoké školy (1. ročník bakalářského studia Fakulty strojní ČVUT). Kvůli nízké porodnosti klesá počet dětí ve školách, které je nutno slučovat nebo rušit. Díky rostoucí potřebě dosažení vyššího vzdělání narůstá počet studentů na středních odborných školách a středních odborných učilištích.

4.2.6. Zdravotnictví

Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Chomutov, o.z. zajišťuje lékařskou péči.

Dostupnost lékařské péče, reprezentovaná počtem registrovaných pacientů na 1 lékaře, představuje 1990 osob na jednoho lékaře, což je nejvíce v Ústeckém kraji. Ve městě jsou k dispozici dva domovy důchodců a dům s pečovatelskou službou.

4.3. SWOT analýza města Chomutov

Na základě zkoumání ORP Chomutov dle metodiky MMR, Ústeckého kraje a ČSÚ je provedena SWOT analýza Chomutova s přiřazením silných a slabých stránek k jednotlivým faktorům F1 až F8 dle metodiky HF TUL WD-30-07-1.

Silné stránky města Chomutova

- geografická poloha – pohraničí, křižovatka důležitých dopravních cest (faktor F6),
- bohatá a dlouhá historie regionu (faktor F3),
- potenciál pro cestovní ruch – Kamencové jezero, Podkrušnohorský zoopark, Bezručovo údolí, Krušné hory (faktor F6),
- hospodářská základna – uhelné doly, elektrárny, průmyslové areály (faktor F8),
- široká sportovní základna – letní a zimní stadion, bazén (faktory F3, F6),
- používání trolejbusové dopravy šetrné k životnímu prostředí (faktor F7),
- napojení na silnice I. třídy (faktor F8),
- hustá síť cyklotras (faktor F3),
- podpora zájmových činností, volnočasových aktivit (faktory F3, F7),
- investiční rozvoj – obnova historického jádra, infrastruktury, panelových sídlišť (faktor F2),
- dostatečný zdroj pracovních sil (faktor F3),

- vysoký podíl obyvatel v produktivním věku, nízký podíl obyvatel v postproduktivním věku (faktor F4).

Slabé stránky města Chomutova

- vysoká nezaměstnanost (F1),
- nedostatek pracovních příležitostí (F6),
- špatná demografická situace (F4),
- velmi nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatelstva (F4),
- vysoký věkový průměr populace (F4),
- nepříznivá sociální struktura obyvatelstva (F3),
- klesající počet obyvatelstva (F2),
- odchod VŠ vzdělaných lidí z regionu (F2),
- absence kontinuity přirozeného historického vývoje (F2),
- nízký počet ekonomických subjektů (F8),
- nízká úroveň HDP na 1 obyvatele v porovnání s ČR (F8),
- nevyužívané průmyslové objekty (F2),
- nejvyšší kriminalita v rámci Ústeckého kraje (F2),
- přetrvávající image špatného životního prostředí z 80. let minulého století (F2),
- ekologická zátěž z minulých let (F7),
- špatná kvalita stávající dopravní infrastruktury v regionu (F5),
- nedobudovaná dopravní infrastruktura Praha – hranice se SRN (F5),
- nedostatek parkovacích míst (F5),
- slabší občanská vybavenost v některých okrajových částech města (F5),
- nedostatek alternativních prostor ke kulturnímu vyžití pro mladou generaci (F5),
- špatná image a prezentace města v médiích (F2, F5),
- nezájem obyvatelstva o dění – politické neshody, chybějící kořeny, rezignovanost (F2).

Příležitosti pro rozvoj města Chomutova

- využití strategické polohy města, blízkosti státní hranice, přeshraniční spolupráce,
- využití opuštěných průmyslových ploch a objektů (brownfields),
- posílení pozice města jako centrum místní samosprávy a regionu,

- zlepšení bytové politiky, zvýšení atraktivity života na sídlištích,
- zkvalitnění vzdělanostní struktury obyvatelstva,
- zřízení vysoké školy, lepší spolupráce s vysokými školami,
- užší spolupráce středních škol se zaměstnavateli v regionu,
- motivační systém Stipendia Ústeckého kraje pro VŠ studenty studující mimo kraj,
- rozvoj turistiky,
- trvale udržitelný rozvoj,
- zlepšování image města,
- zkvalitňování životního prostředí a životní úrovně obyvatel,
- podpora malých a středních podnikatelů – tvorba nových pracovních míst,
- rozvoj spolupráce s okolními obcemi včetně mezinárodní spolupráce,
- vytvoření infrastruktury pro kvalitní a dostupné trávení volného času,
- využívání dotačních titulů z fondů EU,
- zvýšení zaměstnanosti obyvatel v sektoru služeb,
- zkvalitňování veřejné správy, transparentnost rozhodování,
- zvýšení informovanost občanů o dění ve městě,
- posilování významu kultury, větší množství kulturních akcí,
- stálá divadelní scéna,
- rozvoj infrastruktury k aktivnímu trávení volného času – cyklostezky, pěší, in-line bruslaři, dětská hřiště,
- dobudování dopravní infrastruktury a rozvoj dopravní obslužnosti,
- zvýšení pocitu bezpečí občanů.

Hrozby pro rozvoj města Chomutova

- vliv nekvalitní dopravní infrastruktury na rozvoj regionu,
- demografická situace - porodnost, stárnutí obyvatelstva, úbytek obyvatel,
- struktura obyvatelstva (sociálně slabé skupiny),
- dlouhodobá nezaměstnanost – stagnace nabídky pracovních míst,
- vzdělanostní struktura (absence VŠ, odliv „mozků“),
- prolomení limitů těžby hnědého uhlí,

- rozšiřování těžebních aktivit na hranici města blíže k centru – zhoršení životního prostředí, omezení rozvoje města,
- zvyšování emisí z automobilové dopravy,
- nepříznivá bezpečnostní situace ve městě,
- nedostatečná propagace změn,
- vypovězení občanské poslušnosti obyvatel,
- nárůst pravicového extremismu.

4.4. Definování klíčových problémů Chomutova

V této kapitole jsou nejdříve popsány nejvážnější problémy, se kterými se Chomutov potýká a následně hledána řešení pro jejich zmírnění či odstranění.

Nezaměstnanost a hospodářství

Tato oblast se vyznačuje přílivem zahraničních investorů a s tím spojenou stavbou nových podniků. Od roku 1991 probíhá restrukturalizace průmyslu. Těžký palivo-energetický a hutní průmysl je nahrazován lehkými odvětvími. Podíl nezaměstnaných neklesá. Tento trend negativně ovlivňuje neodpovídající vzdělanostní a kvalifikační struktura obyvatel. I přes rozsáhlou snahu o rekvalifikaci se projevuje nízká motivace nezaměstnaných se jich účastnit. Je zde nízká kupní síla, trh se vyznačuje chybějícími službami a řemesly a také dostatečnou obchodní sítí charakteristickou velkými řetězci a velkým zastoupením asiatských obchodníků.

Doprava a infrastruktura

Město Chomutov svou polohou na západním okraji Ústeckého kraje. Je důležitým průsečíkem železničních a automobilových tras. Chomutovem prochází silnice I/7 z Prahy na hraniční přechod Hora Sv. Šebestiána a silnice I/13 z Chebu do Ústí nad Labem. Dopravní napojení na okolní regiony se stále zlepšuje. Připravuje se obchvat směrem na Prahu spolu se zvýšením kapacity s předpokládanou realizací do roku 2010. S růstem počtu automobilů se projevuje nedostatek parkovacích míst v některých lokalitách města. Chybí bezbariérové propojení centra města se sídlišti.

Životní prostředí, bydlení

Zásadními problémy zde jsou čistota ovzduší, zvyšující se hluchost z dopravy, likvidace komunálních odpadů a zanedbané nebo ekologicky zatížená území s potenciálem revitalizace (tzv. brownfields). Současný stav veřejných prostranství, především na sídlištích, je neuspokojivý. Je nedostatek kvalitních dětských hřišť, nekvalitní veřejná zeleň a situace je zhoršována vandalismem.

4.5. Návrhy na zlepšení situace v městě Chomutov

Pomocí metody brainstormingu jsou navržena následující možná řešení situace. Výše uvedené problémové faktory je možné řešit vhodnou strategií rozvoje města a v maximální možné míře využívanými dotačními programy z EU, ČR a z dalších zdrojů (Nadace, sponzoři apod.) zejména v oblastech:

- vhodného využití strategické polohy v blízkosti státních hranic – ve spolupráci s Agenturou pro regionální rozvoj se zasadit o změnu image města (regionu) jako místa vhodného pro podnikání a život,
- zvýšení návštěvnosti města – vyšší využití příměstských rekreačních zón (Kamencové jezero, Podkrušnohorský Zoopark, Velký otvický rybník, Přírodní park Bezručovo údolí, Kamenný vrch a Strážišť) – velký potenciál pro aktivní odpočinek
- revitalizace nevyužívaných pozemků a objektů (brownfieldů),
- lepší navigační systém ve městě (i celém regionu),
- výstavba obchvatu města a tak snížení hladiny hluchosti,
- zvýšení propagace města a regionu jako kraje přírody (TV spoty, internet),
- vybudování volnočasové a rekreační infrastruktury, která zlepší image města, motivuje a přiláká pozitivní migraci,
- široké nabídky občanům na trávení volného času v různých částech města pro všechny věkové a sociální skupiny obyvatel s ohledem na jejich přání (princip partnerství),
- podpory občanských sdružení a zájmových uskupení věnujících se kulturním, sportovním a společenským aktivitám,
- iniciace vzniku vysoké školy, větší spolupráce s vysokými školami,
- získání dalších akreditací nových oborů vysoké školy,

- aktivizace odborné spolupráce mezi VŠ, podniky a školami,
- vytvoření systému komunikace mezi podnikateli, Úřadem práce a školami, aby bylo možné s časovým předstihem definovat potřeby zaměstnavatelů,
- podpory výzkumu a vývoje v návaznosti na požadavky trhu práce a hospodářský rozvoj regionu,
- zvyšování kvalifikace a odbornosti zaměstnanců a zaměstnavatelů,
- podpory a zvyšování počítačové gramotnosti obyvatel,
- zkvalitňování bytového fondu, regenerace panelových sídlišť,
- podpory výstavby nových rodinných domů,
- rekonstrukce stávajících komunikací, budování cyklostezek,
- bezbariérového přístupu pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace,
- podpory podnikání nezatežující emisemi životní prostředí, využívání ekologicky šetrných energií,
- nárůstu vytříděných složek z komunálního dopadu aktivizací občanů a podnikatelů ke třídění odpadků,
- snížení počtu černých skládek a autovlaků,
- osvětové činnosti ve vztahu k ochraně životního prostředí.

4.6. Setřídění, vyhodnocení a výběr návrhů

Chomutov disponuje velice výhodnou polohou blízko německých hranic a dobrými podmínkami a vysokým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Kromě historických objektů nacházejících se převážně v městské památkové zóně, se jedná především o rekreační zóny na okraji města. Bezručovo údolí se stává místem aktivního trávení volného času obyvatel města. Zde je potenciál vybudování kvalitní infrastruktury, zahrnující dobudování sítě cyklostezek, chodníků, parkoviště a odpočinkových zón. Hlavní turistickou atrakcí této oblasti je Kamencové jezero s léčivými účinky, jediné svého druhu na světě. Je to místo rekreace místních, ale v poslední době i zahraničních turistů. Nachází se zde letní kino, autokemp, restaurace a možnost zahrát si minigolf, kuželky, plážový volejbal, nohejbal, tenis nebo okusit nejdelší okruh v ČR na vodní lyže. Jezero naskýtá možnost pro další rozvoj cestovního ruchu, který by přispěl k rozvoji celého regionu. Hlavní přínosy pak spočívají v růstu podnikatelské aktivity a tím i růstu zaměstnanosti pro místní obyvatele, především v sektoru služeb, což povede k dalšímu růstu životní úrovně

a rozvoji celého regionu. Tím by se mohly zlepšit problémové ukazatele – nezaměstnanost, udržitelný rozvoj a atraktivita místa bydlení.

Výše navržené možnosti na zlepšení situace je možné shrnout do 4 hlavních skupin:

1. Cestovní ruch
2. Propagace města
3. Vzdělávání
4. Ekologie, životní prostředí

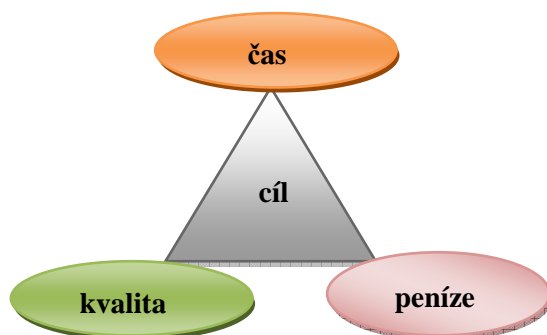
První dvě skupiny návrhů spolu úzce souvisí. Zvýšením a zefektivněním propagace města (webové stránky, brožury, turistické průvodce) lze přilákat více turistů a zlepšit tak image města. Stěžejním problémem však nadále zůstává nezaměstnanost a špatná vzdělanostní struktura obyvatel. Proto byla z těchto čtyř alternativ zvolena právě oblast vzdělávání, jež představuje základ pro další rozvoj regionu.

5. Popis projektového návrhu

V předchozích kapitolách byl vymezen Chomutov z pohledu socioekonomického rozvoje ČR a regionální struktury. Podle metodik MMR i Ústeckého kraje je Chomutov definován jako hospodářsky slabá oblast. Dle metodiky projektu WD-30-07-1 vykazuje nízkou dynamiku rozvoje v polovině zkoumaných ukazatelů. Nejhuře byl hodnocen v oblastech nezaměstnanost, atraktivita bydlení, občanský vybavenost a udržitelný rozvoj prostředí.

Jak ukazuje SWOT analýza (viz 4. kap.), Chomutov je vedle vysoké nezaměstnanosti zatížen rovněž nízkou atraktivitou bydlení. Bezpochyby jedním z největších problémů, se kterými se město potýká, je vysoká míra nezaměstnanosti. V návaznosti na předchozí analýzu je dále v práci vypracován projektový návrh, který zvažuje vytvoření „Poradenského, vzdělávacího a zaměstnaneckého centra“ pod záštitou a dohledem města. Na principu synergického efektu je předpokládána možnost využití objektu typu brownfields. Jeho revitalizací za účelem následného vytvoření poradenského centra pak dojde následně také ke zlepšení faktoru atraktivity bydlení (i když jen mírného z hlediska celkové situace ve městě). V páté kapitole je proto nejprve navržen způsob revitalizace vybraného objektu. Šestá kapitola pak předkládá projektový návrh pro financování poskytovaných služeb v daném centru.

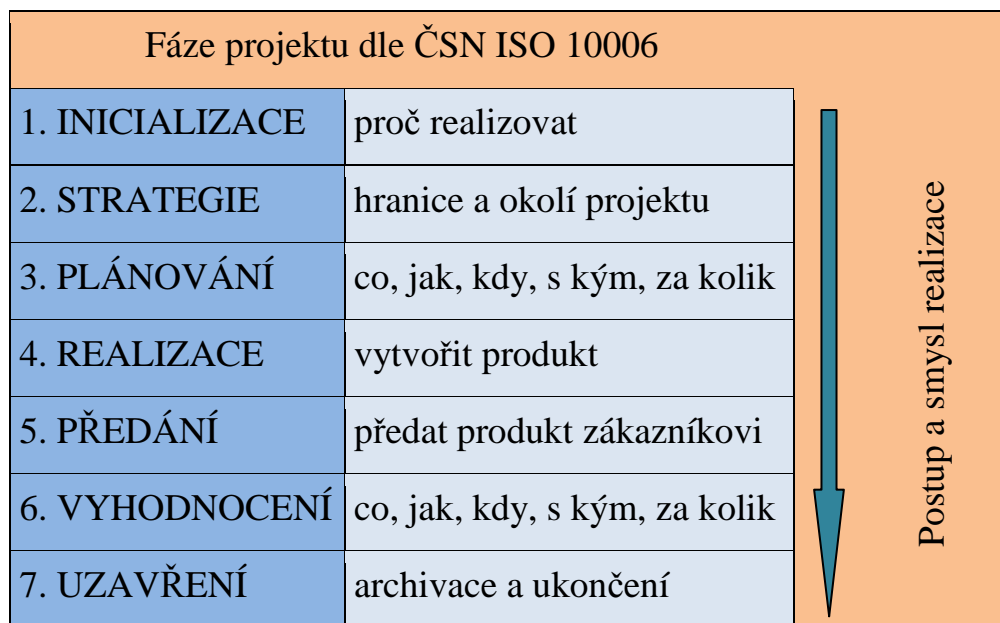
Zpracování projektového návrhu je vypracováno podle principů projektového řízení. Podle normy ČSN ISO 10006 je projekt „jedinečný proces sestávající se z řady koordinovaných a řízených činností s daty zahájení a ukončení, prováděný k dosažení cíle, který vyhovuje specifickým požadavkům včetně omezení daných časem, náklady a zdroji“. Omezení časem, zdroji a náklady tvoří tzv. trojimperativ cíle projektu, viz obr. 12.

Obr. 12 Trojimperativ cíle projektu

Zdroj: vlastní zpracování

Projekt je definován jako ucelený a zakončený proces a zahrnuje fáze plánování, organizování, řízení a kontrolu. Nezahrnuje jen vypracování projektové dokumentace, ale zejména tvůrčí proces. Každý projekt by měl obsahovat fáze projektového řízení v ucelené formě, jak ukazuje následující obrázek obr. 13.

Obr. 13 Fáze projektu dle ČSN ISO 10006

Zdroj: RYDVALOVÁ, P., RYDVAL, J. *outsourcing ve firmě*, s. 59. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-903865-7-0. Upraveno.

5.1. Popis projektu revitalizace brownfields

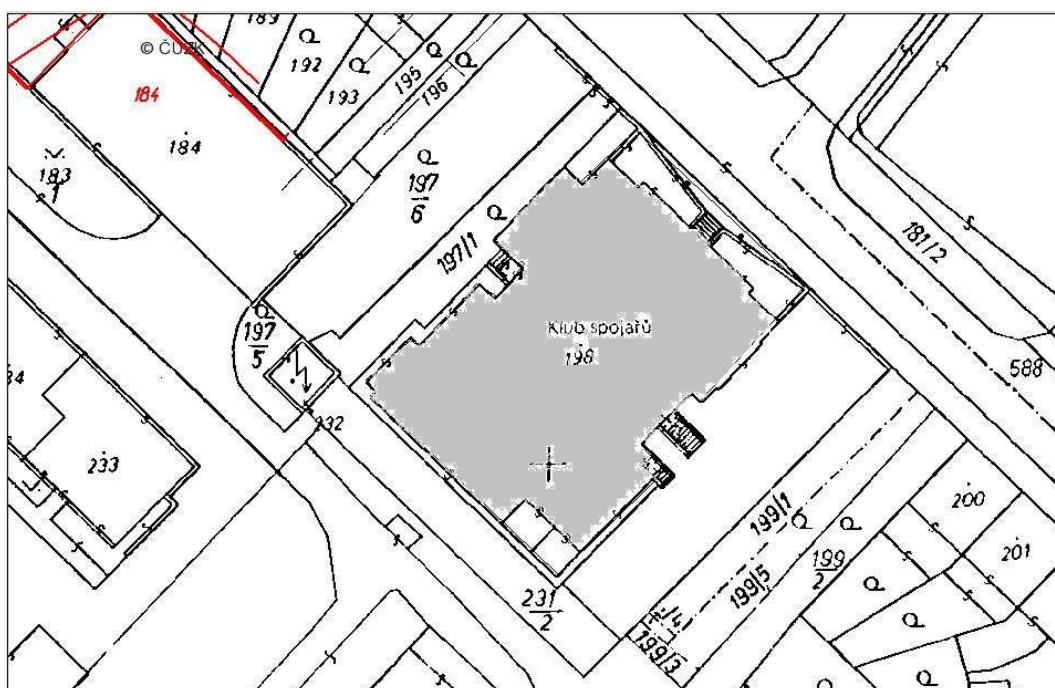
Navrhovaný projekt počítá s revitalizací a rekonstrukcí vytipovaného objektu typu brownfields³² a následným vznikem Poradenského, vzdělávacího a zaměstnaneckého centra. Pro tento účel byl vybrán opuštěný a chátrající areál bývalého Klubu spojařů nacházející se v části Chomutova zvané Horní Ves. Objekt je v současné době ve vlastnictví soukromé osoby. Pro další postup budeme předpokládat nákup vybraného objektu do vlastnictví Magistrátu města Chomutov, který je možným žadatelem o dotaci s vysokou výší (možná až 100 % finanční dotace).

³² Pod pojmem brownfields se označují zanedbané a v současnosti nevyužívané nebo málo využívané areály a objekty průmyslového, zemědělského či veřejného charakteru a plochy průmyslového charakteru, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné či nevyužité, nebo málo využívané. Dle definice MMR tyto nemovitosti ekonomicky a fyzicky deprimují sama sebe i své okolí.

Tab. 12 Informace o realizátorovi projektu ³³

Název navrhovatele	Statutární město Chomutov
Právní forma	právnická osoba
Sídlo	Magistrát města Chomutova Zborovská 4602, 43028 Chomutov
Kontaktní údaje	+ 420 474 637 111
	podatelna@chomutov-mesto.cz
	http://www.chomutov-mesto.cz
IČ	261891
DIČ	CZ00261891

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z <http://www.chomutov-mesto.cz>

Obr. 14 Katastrální mapa objektu

Zdroj: ČÚZK

Tab. 13 Informace o objektu

Katastrální území	Chomutov II 652636	Typ parcely	parcels katastru nemovitostí
Mapový list	Chomutov,3-5/23	Druh pozemku	zastavěná plocha a nádvoří
Číslo LV	5956	Typ budovy	budova s číslem popisným
Část obce	Chomutov	Způsob využití	objekt občanské vybavenosti
Číslo popisné	2999	Výměra [m ²]	1981
Parcelní číslo	198		

Zdroj: ČÚZK, vlastní zpracování

³³ dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Obr. 15 Rekonstruovaný opuštěný objekt – čelní pohled

Obr. 16 Rekonstruovaný opuštěný objekt – pohled z boku

Veškeré aktivity a činnosti projektu jsou řazeny do tří fází: předinvestiční, investiční a provozní. Uváděné částky jsou odhady cen běžných na daném trhu v daném čase nebo se jedná o přibližné odhady na základě obecně platných skutečností (např. ceny služeb) či odborného odhadu.

Předinvestiční fáze je typická vznikem tzv. utopených nákladů (např. na zpracování projektové dokumentace). Investiční fázi projektu tvoří samotné stavební práce rekonstrukce budovy a jejího okolí včetně přístupových komunikací. V této etapě je také pořizováno základní vybavení vnitřních prostor. Provozní fáze ukazuje průběh prvního roku za plného provozu z pohledu nákladů a výnosů.

5.2. Předinvestiční fáze projektu

Předinvestiční fáze projektu je přípravným obdobím pro realizaci. V této fázi projektu jsou vynakládány náklady na projektovou dokumentaci, studii proveditelnosti a zpracování žádosti o dotaci. Výnosem je dotace na projektovou dokumentaci. Hlavními činnostmi je rozhodnutí o pořízení a nabytí nemovitosti (není-li majetkem investora), zadání a zpracování projektové dokumentace, vyhotovení rozpočtu, rozhodnutí o způsobu financování projektu, získání stavebního povolení, výběrové řízení na dodavatele, atd.

Předpokládáme, že objekt je v majetku města, nebudeme tedy uvažovat náklady spojené s pořízením nemovitosti.

Technická projektová dokumentace

Obsah technické projektové dokumentace je stanoven jak stavebním zákonem (Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu) a prováděcí vyhláškou (vyhl. č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb), tak i povahou projektu. Kvalitně zpracovaná projektová dokumentace je základem úspěšné realizace projektu. Jedná se o základ, ze kterého vycházejí i další dokumenty potřebné k podání žádosti o dotaci, časový harmonogram i položkový rozpočet přikládaný k projektové žádosti.³⁴

Cena projektové dokumentace závisí na předpokládaných hrubých nákladech na uvažovanou stavbu a je určována na základě konkrétních ceníků projektových prací.

³⁴ Jak připravit a řídit projekt "v kostce" – Příprava projektu [online]. [cit. 19. 4. 2009]. Dostupné z: < http://www.risy.cz/index.php?pid=517&kp=technicka_projektova_dokumentace >

Obvykle se pohybuje kolem 2 - 5% z předpokládaných nákladů.³⁵ Ty můžeme odvodit z podobných staveb již postavených. Víme, jakou plochu bude zhruba stavba zabírat (v tomto případě se jedná o 1500 m²), jaký bude mít přibližný objem, jaký standard technického vybavení a materiálů budeme požadovat. Předběžný odhad celkové ceny rekonstrukce se určí jako součin objemu obestavěného prostoru v m³ a ceny v Kč za m³. U rekonstruovaných objektů se uvažuje cena 1700 Kč za m³.

$$S * v = 9000 \text{ m}^3 \quad (1)$$

S ... výměra zastavěné plochy v m² = 1500

v ... výška v m = 6

$$V * P = 15\,300\,000 \text{ Kč} \quad (2)$$

V ... objem obestavěného prostoru = 9000 m³

P ... cena stavby v Kč/ m³ = 1700

Celkový hrubý odhad rekonstrukce je 15,3 mil Kč. Odhad ceny projektové dokumentace ukazuje rovnice (3).

$$P * p = 306\,000 \text{ Kč} \quad (3)$$

P ... hrubá cena rekonstrukce

p ... procentní sazba = 2 %

Náklady projektové dokumentace jsou tedy ve velikosti 306 000 Kč.

Studie proveditelnosti

Kromě projektové dokumentace jsou v předinvestiční fázi vynakládány náklady na zpracování žádosti o dotaci z evropského fondu a studie proveditelnosti. Studie proveditelnosti slouží nejen k posouzení realizovatelnosti projektu z hlediska finančního (např. při žádosti o finanční podporu z ERDF), ale též ke zhodnocení efektivnosti využití potenciálně vložených prostředků, tedy k ověření smysluplnosti projektu. Jak již bylo řečeno výše, během předinvestiční fáze projektu vznikají utopené náklady. To znamená, že investorovi vzniknou a nevrátí se zpět, i když se projekt neuskuteční.

³⁵ Cena projektové dokumentace <www.ckait.cz>

Tab. 14 Celkové náklady předinvestiční fáze

Projektová dokumentace	306 000,-
Studie proveditelnosti	30 000,-
Zpracování žádosti o dotaci	50 000,-
Náklady celkem	386 000,-

Zdroj: www.ckait.cz

Na projektovou dokumentaci lze získat dotaci z Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad. Prioritní osa 1.1. Podpora rozvojových pólů regionu stanovuje jako operační cíle pro tuto oblast podpory regeneraci a revitalizaci brownfields, včetně související infrastruktury. V prováděcím dokumentu³⁶ lze nalézt celkové způsobilé výdaje (CZV), z jejichž součtu je odvozována celková výše dotace. CZV jsou výdaje vynaložené v souladu a s cíli oblastí podpory OP. Způsobilost výdajů je upravena v článku 56 obecného nařízení.³⁷ Obecný výčet způsobilých výdajů je uveden v Metodické příručce způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007 – 2013³⁸, a v Prováděcím dokumentu. Patří sem mj. i nákup projektové dokumentace – nejvýše 5 % celkových způsobilých výdajů. Maximální výše dotace na projektovou dokumentaci je shodná s maximální výší dotace na projekt, tj. 85 % CZV.

$$PD * p = 260\,100 \text{ Kč} \quad (4)$$

PD ... cena projektové dokumentace = 306 000 Kč

p ... max procento dotace = 85 %

Předpokládaná výše dotace na projektovou dokumentaci je 260 100 Kč.

5.3. Investiční fáze projektu

Tato etapa zachycuje období trvání realizace projektu od započetí stavebních prací až do chvíle zahájení provozu. Náklady tvoří částky vynaložené na veškeré stavební práce včetně

³⁶ *Prováděcí dokument ROP NUTS Severozápad*. [online]. [cit. 27. 4. 2009]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=f3a36584-017f-4374-b990a1557574ce25>

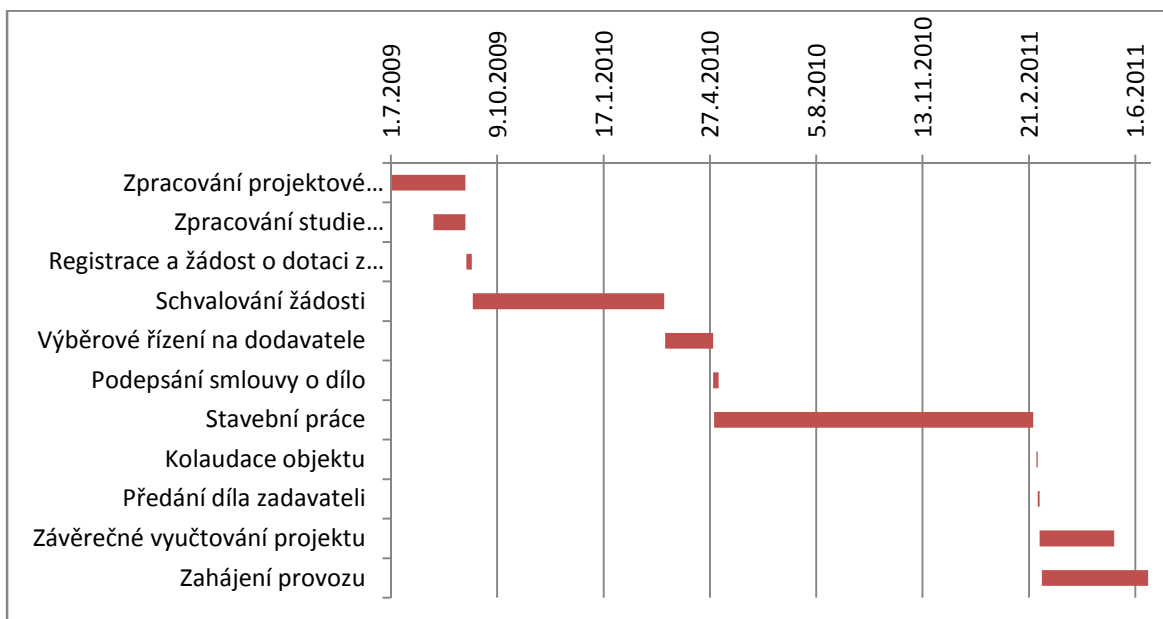
³⁷ Nařízení rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a fondu soudržnosti.

³⁸ Viz www.nuts2severozapad.cz.

vnějších úprav a přístupových komunikací. Mezi investiční náklady patří také nákup základního vybavení objektu s ohledem na jeho budoucí využití.

5.3.1. Harmonogram činností projektu

Všechny hlavní činnosti předinvestiční a investiční fáze projektu jsou uvedeny na obr. 17 v časovém sledu podle kalendářních měsíců v letech 2009-2011.

Obr. 17 Harmonogram činností předinvestiční a investiční fáze projektu

Zdroj: vlastní zpracování, konzultace s odborníkem

V rámci investiční fáze projektu, předpokládejme pro zjednodušení nulové náklady na vnější úpravy objektu. Samotné stavební práce v sobě zahrnují sanaci, omítnutí a vymalování vnitřních stěn, pořízení nezbytného vybavení, jako např. okna, dveře, schodiště či sanitární vybavení a provedení rozvodů vody, elektrického proudu a výměna stávajícího topení. Je počítáno s bezbariérovým přístupem do budovy.³⁹ Taktéž je nutné pořídit základní vybavení potřebné k vlastnímu provozu centra. Odhadem bude na pořízení nábytku, kancelářského a počítačového vybavení vynaloženo 700 000 Kč. Vzhledem k tomu, že předpokládaná cena rekonstrukce je 15 300 000 Kč, celkové náklady rekonstrukce ukazuje tab. 16.

³⁹ v souladu s vyhláškou č.369/2001 Sb. , pohyb osob se sníženými schopnostmi pohybu a orientace.

5.3.2. Management projektu

Po celou předinvestiční a investiční fázi se na projektu podílí sedm zaměstnanců. Jedná se o koordinátora projektu, projektového manažera, ekonoma, administrátora, účetního a další dva zaměstnance, kteří generují mzdové náklady (uvažují průměrnou hrubou mzdu 12 660 Kč za 10. platovou třídu pro zaměstnance s bakalářským vzděláním a 5 lety praxe⁴⁰; počítáno za 20 měsíců včetně SZP). Úkolem projektového manažera je zajištění výběru dodavatelů prostřednictvím výběrového řízení. Ekonom má na starosti finanční řízení projektu, zejm. sleduje dodržování rozpočtu, kontroluje správnost faktur a jejich proplácení. Účetní vede oddělený systém akce a zajišťuje vnitřní finanční kontrolu.

Realizační tým projektu je odpovědný za průběh podle stanoveného harmonogramu. Za management a koordinaci činností odpovídá realizační tým v čele s manažerem a koordinátorem projektu. Jednotliví členové pravidelně komunikují se všemi partnery projektu. Pravidelně je monitorován a vyhodnocován dosavadní průběh realizace, průběžně dochází k aktualizaci a upřesňování, příp. tvorbě dalších úkolů vč. stanovení kompetencí a odpovědnosti za ně.

5.3.3. Administrativní náklady projektu

Režijní náklady představují výdaje na běžný provoz kanceláře (osvětlení, vytápění, elektřina, atd.). Drobný majetek zahrnuje kancelářské potřeby, výdaje na reklamu a informování veřejnosti o projektu (např. informační brožury, letáky s logem ESF, propisky, tašky). Celkové administrativní náklady po celou dobu realizace projektu až do zahájení provozu zobrazuje tab. 15.

Tab. 15 Náklady spojené s řízením a administrací projektu

mzdové náklady	2 392 740,-
režie	300 000,-
drobný majetek	50 000,-
reklama	200 000,-
Celkem	2 942 740,-

Zdroj: vlastní zpracování

⁴⁰ dle zákona č.564/ 2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách.

5.4. Financování projektu

Náklady od započetí investiční fáze projektu po předání díla investorovi a nákup základního vybavení jsou hrazeny z prostředků investora (magistrátu města Chomutov), které jsou získány z municipálního úvěru z programu Obec Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s.

Dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) je jedním z významných zdrojů financování. Pro realizaci rekonstrukce chátrajícího objektu je počítáno s využitím dotace z Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad, prioritní osa 1.1. Podpora rozvojových pólů regionu. Za póly růstu jsou v regionu soudržnosti Severozápad považována města s více než 50 000 obyvatel. Ovšem podpora je realizována výhradně v rámci Integrovaného plánu rozvoje města (IPRM). IPRM představuje soubor vzájemně obsahově a časově provázaných akcí, které jsou realizovány v geograficky vymezené zóně (ve specifické problémové části města, urbánním brownfieldu apod.). Minimální výše celkových způsobilých výdajů činí v tomto případě 15 mil. EUR.

Vhodnější alternativou se proto jeví využití dotace z prioritní osy 1.3. - Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů. V oblasti školství a vzdělávání je hlavním cílem zkvalitnění a modernizace vzdělávání, zajištění souladu nabídky studijních oborů s poptávkou pracovního trhu, zajišťování rovnosti příležitostí ke vzdělávání, zajišťování kvality, monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání, zajišťování rovnosti příležitostí ke vzdělávání, rozvoj celoživotního učení a rozvoj integrovaného systému poradenství ve školství.⁴¹ Podpora je poskytována formou přímé nevratné dotace až do výše 85 % veřejných způsobilých výdajů. CZV je mj.:

- nákup pozemků,
- základní vnitřní vybavení,
- technické zařízení stavby,
- mzdové výdaje; výdaje na publicitu, audit, poradenství, posudky, aj.

Po schválení žádosti o dotaci bude na účet města připsána schválená výše dotace.

⁴¹ Regionální operační program NUTS II Severozápad pro období 2007 – 2013 [online]. [cit. 28. 4. 2009]. Dostupné z: <http://www.nuts2severozapad.cz/rop_sz/dokumenty/rop/rop.pdf>

$$\text{CZV} * p = 16\,429\,429 \text{ Kč} \quad (5)$$

CZV ... celkové způsobilé výdaje = 19 328 740 Kč

p ... procento dotace = 85 %

spolufinancování města = CZV – (CZV*p) = 2 899 311 Kč

Tab. 16 Celkové předpokládané náklady a výnosy projektu

	Náklady		Výnosy	
Předinvestiční fáze projektu	PD	306 000,-	Dotace na PD	260 100,-
	Studie proveditelnosti	30 000,-	Dotace na rekonstrukci	13 928 100,-
	Zpracování žádosti o dotaci	50 000,-		
Investiční fáze projektu	Rekonstrukce objektu	15 300 000,-		
	Základní vybavení	700 000,-		
	Administrativní náklady	2 942 740,-		
Celkem		19 328 740,-		14 188 200,-

Zdroj: vlastní zpracování

Celkové náklady předinvestiční a investiční fáze jsou způsobilé. Výsledná částka CZV je ve výši 19 328 740 Kč. Předpokládaná výše dotace z ROP NUTS SZ, resp. z ERDF, činí 16 429 429 Kč. Rozdíl mezi těmito částkami představuje 15% podíl spolufinancování vlastními zdroji města, tj. 2 899 311 Kč.

Na webových stránkách⁴² byla zveřejněna aktuální výzva č. 5 k předkládání žádostí o dotace v rámci ROP NUTS II SZ pro období 2007 – 2013 - oblast podpory 1.3 Infrastruktura v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Ovšem tato výzva byla ukončena 12. 3. 2009.

Žadatelem dotace mohou být organizace se sídlem v ČR a fyzické osoby. Aby byla žádost schválena, musí žadatel předložit kvalitní projekt, být za jeho přípravu a řízení přímo odpovědný a dodržet všechna pravidla. Podrobné pokyny a kompletní dokumentace potřebná ke zpracování žádosti o dotaci je uvedena v Příručce pro žadatele.⁴³ Žádost se

⁴² <http://nuts2severozapad.cz>

⁴³ [http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNÝ-REGIONÁLNÍ-OPERACNÍ-PROGRAM-\(SROP\)/Pro-zadatele/Prirucka-pro-zadatele](http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNÝ-REGIONÁLNÍ-OPERACNÍ-PROGRAM-(SROP)/Pro-zadatele/Prirucka-pro-zadatele)

podává na standardním formuláři, který žadatel vyplní pomocí internetové aplikace BENEFIT⁴⁴. Výběrová komise potom hodnotí podanou žádost po stránce formálních náležitostí, posuzuje přijatelnost projektu (zejména je kladen důraz na soulad s prioritami OP) a věcné hodnocení. Vydáním rozhodnutí nebo uzavřením smlouvy je projekt schválen. Do doby podepsání žádosti je možné dotaci bez udání důvodu kdykoli odmítnout. Avšak jejím podpisem vzniká povinnost řídit se jejími ustanoveními. Následně musí příjemce splnit stanovené ukazatele a výsledky a dodržovat pravidla publicity Evropského sociálního fondu (ESF).

Projekt je po schválení monitorován a porovnává se s předloženým plánem. Příjemce dotace pravidelně odevzdává monitorovací zprávy. Po ukončení projektu vypracovává a předkládá závěrečnou monitorovací zprávu. V případě nedodržení závazků vyplývajících ze smlouvy, může poskytovatel dotace rozhodnout o úplném nebo jen částečném vrácení finanční pomoci.

V této kapitole byl popsán návrh projektu na revitalizaci objektu typu brownfields. Po provedené rekonstrukci je následně v další kapitole navržen tzv. měkký projekt, tj. vlastní náplň činnosti poradenského centra, vč. financování jeho služeb v počáteční fázi po založení.

Vysoká míra nezaměstnanosti je jedním z největších problémů, kterým město Chomutov čelí. Tuto nepříznivou skutečnost se snaží eliminovat Poradenské, vzdělávací a zaměstnanecké centrum, jež si klade za cíl zlepšení podmínek na trhu práce v Chomutově a tím pádem postupně, i když pomalé, snižování regionálních disparit v rámci Ústeckého kraje.

⁴⁴ www.eu-zadost.cz

6. Poradenské, vzdělávací a zaměstnanecké centrum

Při projednávání návrhů na možné řešení problémů s nezaměstnaností, bylo rozhodnuto o vzniku centra v nově zrekonstruovaném objektu, jež by poskytovalo poradenské a vzdělávací služby. Obecně byly dvě možnosti vzniku. Tou první bylo vypsání výběrového řízení Magistrátem města Chomutov na vedení a zabezpečování centra s definovanou náplní práce. Město by dalo požadavky na činnosti centra a to by provozovala v nájmu, např. Agentura regionálního rozvoje. Nakonec bylo přikročeno k druhé variantě, a to zřízení detašovaného pracoviště jako nového oddělení Magistrátu spadajícího do odboru školství, které bude financováno z rozpočtu města.

Lze konstatovat, že nízká kvalifikace se obecně odráží v nižších výdělcích, případně vede k nezaměstnanosti a nízké mobilitě pracovní síly. Osoby s nízkou kvalifikací mají v průměru nízký disponibilní příjem, který jim neumožňuje stěhovat se za práci a tím vyrovnávat rozdíly mezi nabídkou a poptávkou po jednotlivých profesích mezi regiony v ČR. Tím také dochází k udržování vysoké míry nezaměstnanosti ve strukturálně postižených regionech ČR, mezi něž patří i Chomutov.

Poslání poradenského centra

Hlavním posláním centra je vytvoření systémového rámce pro úzkou spolupráci a propojení škol, studentů, absolventů, zaměstnavatelů, úřadu práce a dalších subjektů do komplexního systému zaměřeného na snížení nezaměstnanosti a zlepšení podmínek na trhu práce v Chomutově.

Cíle

- ekonomická stabilita,
- zvýšení zaměstnanosti (aktivní politika)
- předcházení nezaměstnanosti,
- zlepšení vzdělanostní struktury obyvatel,
- zvýšení počtu uchazečů na rekvalifikačních kurzech,
- poskytování profesionálních služeb v moderním zázemí,
- rozvoj spolupráce mezi zaměstnavateli a vzdělávacími institucemi,
- rozvoj podporných služeb v oblasti dalšího vzdělávání,

- pomoc znevýhodněným skupinám uchazečů na trhu práce (mladí lidé do 25 let, absolventi, starší osoby nad 50 let, ženy, etnické menšiny).

Hlavní poskytované služby

- poradenské služby pro absolventy,
- služby pro dlouhodobě nezaměstnané,
- analýza, predikce změn na trhu práce,
- pružné reagování a adaptace na změny na trhu práce,
- vyhledávání potenciálních zaměstnavatelů,
- tvorba „profilu absolventa“, implementace požadavků zaměstnavatelů na kvalifikaci zaměstnance do systému vzdělávání v regionu,
- právní poradenství,
- organizování a pořádání kurzů, školení, přednášek, seminářů, náborů, workshopů a konferencí,
- rozvoj partnerství, příhraniční spolupráce.

Komu jsou služby určeny:

- nezaměstnaným,
- zájemcům o rekvalifikaci,
- podnikatelům,
- školám a dalším zájemcům z Chomutova a blízkého okolí.

6.1. SWOT analýza

S-silné stránky

- vysoce kvalifikovaný a flexibilní personál,
- institucionální zajištění z Magistrátu města Chomutov,
- spolupráce se středními školami, Úřadem práce,
- dobrá dopravní dostupnost v centru města,
- široká nabídka služeb,
- podpora provozu centra využitím ESF.

W – slabé stránky

- nové, neznámé centrum (neznalost a neochota klientů),

- nedostatečná spolupráce vzdělávacích zařízení, zaměstnavatelů a sociálních partnerů v oblasti dalšího vzdělávání.

O – příležitosti

- vysoká nezaměstnanost, velké množství potenciálních klientů,
- adaptace, modernizace a posilování služeb zaměstnanosti,
- rozvíjení spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a zaměstnavateli,
- snížení regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti a posílení mobility pracovní síly,
- prosazování rovných příležitostí žen a mužů.

T – hrozby

- nedostatečná tvorba nových pracovních míst,
- přetrvávání kvalifikační struktury ekonomických aktivních osob neodpovídající požadavkům trhu práce,
- pokles příležitostí pro zaměstnání starších občanů (nad 50 let).

6.2. Lokalizace projektu Poradenského centra

Projekt je lokalizován na území Ústeckého kraje, v obci s rozšířenou působností Chomutov. Poradenské, vzdělávací a zaměstnanecké centrum je umístěno na frekventovaném, strategicky výhodném místě v ul. Jiráskova 10 minut pěšky z historického centra města. Přímo před vchodem se nachází zastávka MHD (linka č. 3, zastávka Pošta 3) a v těsné blízkosti pošta. V blízkém okolí (cca 700 m) se nachází Úřad práce Chomutov. S centrem úzce spolupracují následující podnikatelské subjekty, které zajišťují praxe a stáže, apod. Jedná se o dlouholeté partnerství se společnostmi:

- Severočeské doly, a.s.,
- Z Group Steel Holding ,
- Komerční banka, a.s., ČSOB, a.s., Česká spořitelna, a.s., Česká pojišťovna,a.s.,
- Povodí Ohře,s.p.,
- Severočeské vodovody a kanalizace,a.s.,
- Technické služby,
- Dopravní podnik Chomutova a Jirkova,
- Podkrušnohorský zoopark,

- Středisko kulturních a knihovnických služeb,
- Okresní soud Chomutov.

6.3. Marketingový mix

Cílem marketingového mixu je vytvořit propojený systém marketingových nástrojů působících jako celek a podporujících poslání a strategii centra. Čtyřmi základními nástroji marketingového mixu je tzv. 4P – product, price, promotion a place.

6.3.1. Product (výrobek)

Centrum je vzdělávací a poradenská organizace, která v souladu s potřebami a požadavky trhu realizuje vzdělávací, rekvalifikační a motivační programy. Jeho cílem je vytvoření systému komunikace mezi podnikateli, Úřadem práce, Hospodářskou komorou, podnikatelskými centry a školami tak, aby v dostatečném časovém předstihu byly definovány potřeby zaměstnavatelů na vzdělání a kvalifikaci zaměstnanců. Poskytovány jsou následující služby:

Služby studentům a absolventům

- rozvíjení spolupráce mezi zaměstnavateli a vzdělávacími institucemi,
- zprostředkování stáží, odborných praxí, možnosti odborné konzultace bakalářských a diplomových prací ve výše zmíněných partnerských organizacích,
- konzultace pro absolventy – pomoc s výběrem místa, příprava na pohovor, jak napsat životopis,
- zaškolení čerstvých absolventů, možnost získat praxi v oboru a osvojit si praktické dovednosti,
- zprostředkování stínování manažerů nebo projektových týmů,
- získání akreditace nových oborů VŠ, rozšíření výuky,
- aktivizace odborné spolupráce mezi VŠ, podniky, školami a dalšími institucemi.

Poradenství pro nezaměstnané

- informace o volných místech, spolupráce s ÚP,
- kurzy na zvýšení zaměstnatelnosti,
- pomoc při hledání nového místa – jak a kde hledat, jak napsat životopis, příprava na pohovor,

- asistence terénního pracovníka při pohovoru,
- pomoc při nesrovnalostech po nástupu do zaměstnání, zamezení diskriminace.

Rekvalifikační kurzy

- vytvoření možnosti vzdělávání ve vztahu k potřebám místního trhu práce,
- spolupráce a koordinace s Úřadem práce, tvorba nových kurzů,
- nabídka a rozšiřování rekvalifikačních programů prostřednictvím Úřadu práce, zaměřených na specifické skupiny uchazečů o zaměstnání.

Další vzdělávání

- pořádání jazykových kurzů pro veřejnost,
- technická pomoc, IT technologie, kurzy informatiky a práce na PC,
- manažerské kurzy pro zaměstnavatele,
- implementace moderních trendů (např. pružná pracovní doba, skloubení rodiny a zaměstnání).

Poradenství pro podnikatele

- pomoc při založení nového podniku, zániku, sloučení – kroky nutné pro založení, potřebné dokumenty, podnikatelský plán,
- účetní a právní poradenství,
- financování z fondů EU, využití dotací z veřejných zdrojů, nadací, apod.

Přednášky, semináře, kurzy

- pořádání školení,
- semináře pořádané personalisty, odbornými kapacitami,
- dostupnost podpory podnikání z ESF,
- pořádání kurzů, seminářů, workshopů a konferencí pro širokou veřejnost,
- výměny zkušeností a rozvoj partnerství se zahraničními institucemi,
- informování veřejnosti prostřednictvím náborů na nová místa, inzerce v místních periodikách, webová prezentace, publikační činnost.

Analýza trhu práce

- tvorba systému pro předvídání změn na trhu práce jak vstupem do evropského ekonomického prostoru tak dopadem světové globalizace v něm na zvládání postupných i náhlých změn v zaměstnanosti, tj. očekávaných budoucích pracovních a kvalifikačních požadavků,
- analýza monitorování aktuální situace a odhad vývoje na trhu práce,
- tvorba a správa databáze zaměstnavatelů, nezaměstnaných, absolventů,
- podpora výzkumu a vývoje v návaznosti na požadavky trhu práce rozvoj hospodářství v regionu.

6.3.2. Price (cena)

Vzhledem k tomu, že centrum je zřízeno v rámci detašovaného pracoviště Magistrátu města Chomutov, jsou veškeré služby občanům poskytovány zdarma v rámci rozpočtu města. Předpokládá se spolufinancování z ESF, konkrétně OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Výjimku tvoří pracovní agentury a firmy, které při pořádání přednášek a seminářů pro širokou veřejnost platí za pronájem zasedací místnosti symbolický poplatek 1000 Kč.

6.3.3. Place (místo)

Poradenské, vzdělávací a zaměstnanecké centrum poskytuje své služby v nově zrekonstruovaném objektu bývalého Klubu spojařů v prostorách centra v Jiráskově ulici. Taktéž odpovídá na dotazy klientů prostřednictvím emailu.

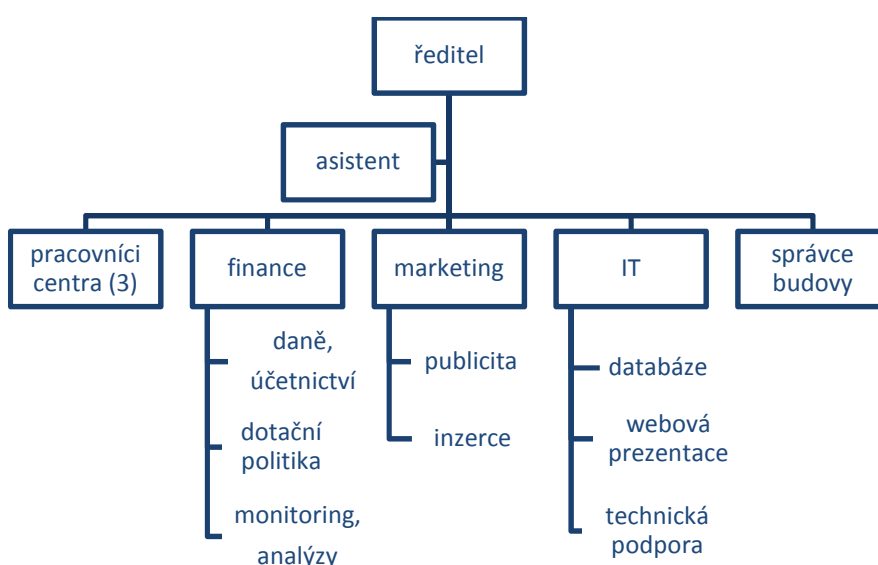
6.3.4. Promotion (komunikace)

Komunikace centra je prováděna především s ohledem na informovanost nejširších vrstev, tzn. prostřednictvím internetových stránek, inzerce v novinách a časopisech (Chomutovské noviny, CV týden, Nástup), letáků umístěných na úřadech, školách a pracovních agenturách. Zde se zájemci dozví o umístění centra, jeho základní nabídce poskytovaných služeb a nejbližších konaných seminářích a kurzech.

6.4. Provozní aspekty

Prostory poradenského, vzdělávacího a zaměstnaneckého centra se nachází v objektu poskytnutém Magistrátem města Chomutov. Budova disponuje bezbariérových vstupem, plošinou pro bezbariérový přístup do druhého patra a bezbariérovým sociálním zařízením⁴⁵. Pro svoji činnost centru využívá tyto prostory: 6 kanceláří, 1 počítačová místnost, 1 zasedací místnost, 1 přednáškový sál, kuchyňka, sociální zázemí. Vnitřní vybavení viz příloha č. 11. Organizační strukturu pracovníků centra ukazuje obr. 18.

Otevírací doba je Po – Pá 9:00 – 18:00, So 9:00 – 12:00 hod.

Obr. 18 Organizační struktura poradenského centra
Zdroj: vlastní zpracování

Vedoucím pracovníkem centra je ředitel, který má k dispozici asistenta vykonávajícího administrativní podporu. Jeho hlavním úkolem je vedení centra a koordinování všech činností. Odpovídá za vedení účetnictví a provoz centra. Řediteli přímo podléhají útvary finance, marketing, IT, tři pracovníci centra a správce budovy. Finanční oddělení vede účetnictví, spravuje mzdové a daňové otázky, provádí monitorování trhu práce a vytváří nejrůznější analýzy. Marketingový útvar má na starosti komunikaci (viz kap. 6.3.4.). IT oddělení se stará o počítačové vybavení centra, tvoří a spravuje databázi a tvoří a aktualizuje internetovou prezentaci.

⁴⁵ v souladu s vyhláškou č. 369/2001 Sb.

6.5. Financování

Na vlastní provoz poradenského centra je možné využít dotace z ERDF, konkrétně Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). Ten je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Globálním cílem je zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti.⁴⁶ Je financován převážně z cíle Konvergence. Z fondů EU je pro OP LZZ vyčleněno celkem 1,84 mld. €, což činí přibližně 6,80 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €. ⁴⁷

OP LZZ je rozdělen na 6 prioritních os, které specifikují jednotlivé oblasti podpory a možné podporované projekty:

1. Adaptabilita
- 2. Aktivní politika trhu práce**
3. Sociální integrace a rovné příležitosti
4. Veřejná správa a veřejné služby
5. Mezinárodní spolupráce
6. Technická pomoc

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) vychází ze zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti. Je koordinována MPSV ČR prostřednictvím Správy služeb zaměstnanosti, která připravuje záměry legislativních předpisů a metodické pokyny pro úřady práce.

Na hlavní náplň poradenského centra lze čerpat dotaci z 2. prioritní osy – Aktivní politika trhu práce, jejíž globální cíl je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 10 nejlepších zemí EU. Specifickými cíli jsou:

- zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů,
- zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti,

⁴⁶ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost [online]. [cit. 2. 5. 2009].
Dostupné z: < <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz> >

⁴⁷ OP LZZ

- posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených,
- posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb,
- zintenzivnění mezinárodní spolupráce v lidských zdrojích a zaměstnanosti.

Maximální délka trvání projektu jsou 3 roky a minimální objem finančních prostředků na projekt je 10 000 000 Kč. Cílovými skupinami podpory jsou uchazeči a zájemci o zaměstnání⁴⁸.

Podpora poskytnutá v rámci OP LZZ se vztahuje pouze na způsobilé výdaje (viz kap. 5.2.). Poradenské centrum by mohlo čerpat na svůj provoz finanční zdroje zejména na:⁴⁹

Osobní náklady

zahrnují výdaje na zaměstnance a projektové partnery, kteří jsou přímo zapojeni do realizace projektu⁵⁰. Jedná se o hrubé mzdy, včetně zákonných odvodů na sociální a zdravotní pojištění hrazeným zaměstnavatelem⁵¹, příp. další výdaje.

Cestovné

spojené se zahraničními pracovními cestami a cestovní náhrady pro zahraniční experty.

Zařízení a vybavení

Způsobilé jsou výdaje spojené s nákupem nového nebo použitého vybavení či zařízení hmotné povahy, které nepatří mezi odepisovatelný majetek a není nábytkem. Lze sem zařadit náklady spojené s pořízením počítačového vybavení⁵², připojení k síti pro přenos informací, vybavení k výuce, nákup výukového materiálu, drobného hmotného majetku, strojního zařízení pro výuku, či zlepšení odborných dovedností a dále nezbytné předměty, které jsou přímo a výhradně spojené s účelem projektu.

⁴⁸ Prováděcí dokument OP LZZ březen 2009 [online]. [cit. 3. 5. 2009].

Dostupné z: < <http://www.esfcr.cz/file/7297/> >

⁴⁹ Metodika způsobilých výdajů OP LZZ [online]. [cit. 3. 5. 2009].

Dostupné z: < <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/desatero-op-lzz> >

⁵⁰ vč. pracovníků zaměstnaných na základě dohod o pracovní činnosti a dohod o provedení práce

⁵¹ dle zákona č. 589/1992 Sb., resp. č. 592/1992 Sb.

⁵² Výdaje na jednu položku nesmí přesáhnout částku 40 000 Kč.

Nákup služeb

spojený s výdaji na zpracování analýz, průzkumů, studií, lektorské služby, školení a kurzy pořádané jinými společnostmi nebo vytvoření nových publikací, školicích materiálů či manuálů, CD, DVD atd. nebo pronájem prostor pro práci s cílovou skupinou (např. pronájem učebny, pronájem prostor pro chráněnou dílnu apod.).

Místní kancelář/ náklady projektu

Jedná se o výdaje nezbytně spojené s realizací projektu spolufinancovaného z OP LZZ. Lze mezi ně zahrnout zejména režijní výdaje (např. nákup vody, paliv, energie, internet, úklid a údržba, apod.) a administrativní výdaje (např. provoz vozidla, spotřební zboží a provozní materiál, telefon, fax a poštovné). Tyto náklady mohou dosahovat max. 7 % CZV.

7. Udržitelnost projektu

popisuje pokračování činnosti po skončení podpory. Udržitelnost je doba, po kterou musí příjemce podpory udržet výstupy projektu. K udržení výstupů projektu se příjemce podpory zavazuje ve smlouvě o financování. Efekty projektu musí být udrženy v nezměněné podobě po dobu pěti let ode dne podpisu smlouvy mezi žadatelem a řídicím orgánem. Obecně představuje udržitelnost schopnost realizátora projektu zajistit úspěšný chod projektu vzhledem ke stanoveným cílům.

Institucionální udržitelnost

je dána udržitelností organizace, doloženo historií organizace, a stabilitou organizační struktury. Do projektu vstupuje stávající subjekt Magistrát města Chomutov, nevzniká žádná nová, takže projekt může v rámci stávající instituce bez problému pokračovat. Jedná se o subjekt stabilní o dlouhodobě fungující. Vzhledem k tomu, že realizátor je stabilní, lze projekt k institucionální stránce považovat za udržitelný.

Finanční

udržitelnost projektu znamená existenční udržitelnost investičních financí a provozních financí organizace. Je vyjádřena cash flow projektu v přípravné, investiční a provozní fázi projektu. Rekonstrukce chátrajícího objektu předpokládá podporu z prostředků ERDF.

Organizační a provozní udržitelnost

znamená udržitelnost po stránce zabezpečení řízení projektu kvalitními lidskými zdroji a vhodnou infrastrukturou. Realizátor projektu disponuje kvalitními a kvalifikovanými lidskými zdroji tvořícími realizační tým projektu. Provozní udržitelnost je zajištěna pořízením vybavení budovy s vhodnou infrastrukturou.

7.1. Řízení rizik projektu

Řízení rizik je proces identifikace konkrétních hrozeb, ohodnocení pravděpodobnosti jejich uskutečnění a dopadu na aktiva, a přijímání opatření k jejich eliminaci.⁵³ Řízení rizik probíhá v následujících krocích: identifikace, analýza rizik, plánování priorit rizik, plánování řízení rizik, monitorování rizik. Všeobecně je třeba uvědomit si některá rizika řízení projektu a snažit se je při přípravě a realizaci projektu eliminovat. Velmi vhodné je průběžné vedení složky dokumentace projektu, průběžné sledování naplňování rozpočtu projektu, sledování naplňování výstupů a ukazatelů projektu apod. Následující tab. 17 přehledně shrnuje rizika, jež lze při realizaci projektu očekávat a opatření vedoucí k jejich snížení.

⁵³ Předpoklady realizace projektu. [online]. [cit. 5. 5. 2009].
Dostupné z: < <http://www.dotaceonline.cz/Page.aspx?SP=1193>>

Tab. 17 Existující rizika projektu a opatření k jejich snížení

Druh rizika	Eliminace
<i>Finanční</i>	
nedostatek finančních prostředků	Pečlivé plánování, vytvoření finanční rezervy.
neposkytnutí úvěru žadateli o dotaci ze strany komerčního bankovního ústavu	Částečné předfinancování projektu, započít vyjednávání o poskytnutí úvěru s bankovním ústavem na danou akci v předstihu.
nepodpoření projektu z navrhovaných dotačních zdrojů	Vytvoření rezervy, vyjednávání s bankovními institucemi o poskytnutí úvěru; zjistit, proč nebyl projekt úspěšný, předělat a podat žádost v dalším kole výzvy.
opomenutí určitých finančních nákladů v žádosti	Kvalitně profesionálně zpracovaná žádost.
odchylky od očekávaných nákladů	Kvalitně zpracovaná studie proveditelnosti, konzultování s odborníky na danou problematiku.
<i>Organizační</i>	
nespolupracování partnerů, podnikatelských subjektů	Motivování partnerů ochotní spolupracovat, striktní dodržování smlouvy, sankce.
<i>Technická</i>	
navýšení finanční náročnosti projektu vzhledem k výskytu víceprací	Kvalitně zpracovaná projektová dokumentace, výběr zhotovitele stavby, dobré ošetření smluvních vztahů mezi investorem a zhotovitelem (garance).
nedostatečná příprava projektu	Detailní plánování činností a jejich kompetencí v dostatečném předstihu, sestavení harmonogramu s časovou rezervou.
mimořádná událost znemožňující pokračování projektu	Sledování aktuálních trendů, zajištění alternativních variant projektu.
nedostatky v kvalitě dodávaných produktů a služeb	Pečlivý výběr dodavatelů, pravidelná kontrola.
nízká poptávka potenciálních klientů	Intenzivní propagace, profesionální přístup pracovníků.
<i>Rizika lidských zdrojů</i>	
personální obsazení projektového a finančního manažera	Důkladný výběr relevantních a kvalitních partnerů a pracovníků, dlouhodobá spolupráce.
nevhodný výběr manažerů	Pověření profesionální pracovní agentury výběrem manažerů.

Zdroj: vlastní zpracování

8. Ekonomické zhodnocení projektu

Cílem ekonomického zhodnocení je ukázat, zda a do jaké míry je projekt rentabilní a realizovatelný. V této kapitole je použita metoda Cost-benefit analýza a nulová varianta.

8.1. Cost – Benefit analýza

Pro hodnocení přínosu projektu byla použita metoda Cost – Benefit analýza (CBA). Cost-Benefit Analysis je anglický výraz, který se do češtiny překládá jako Analýza nákladů a přínosů.⁵⁴ CBA je metoda, která vymezuje dopady zamýšleného investičního projektu. Zjednodušeně ukazuje, co komu přináší a co komu bere. Vymezuje skupinu všech účastníků, kterých se projekt, ať přímo nebo nepřímo, dotkne a ty nazývá beneficienty. „Costs“ jsou veškeré negativní dopady neboli záporné efekty plynoucí z investice pro beneficienty. „Benefits“ jsou veškeré pozitivní dopady neboli kladné efekty plynoucí z projektu. V rámci analýzy jsou vyčísleny nejen veškeré finanční náklady a výnosy, ale také všechny nepřímé důsledky. Na rozdíl od finančních analýz, tak umožňuje hodnotit také investice, které nejsou ziskové a finančně výnosné, ale mají jiný společenský užitek a stojí za to je realizovat.

8.1.1. Vymezení struktury beneficiентů

V této podkapitole jsou vymezeny jakékoli subjekty či jejich skupina (včetně investora resp. žadatele), na které dopadají kladné i záporné efekty plynoucí z investice.

Město Chomutov (žadatel projektu)

Pro Magistrát města Chomutova jakožto žadatele projektu jsou hlavními přínosy realizace projektu snížení počtu nezaměstnaných a snižování této míry směrem k celorepublikovému průměru. Zvyšuje se zaměstnatelnost dlouhodobě nezaměstnaných a jejich motivace. Tím, že pracují, zvyšují ekonomickou aktivitu a následně konkurenceschopnost celého regionu.

Obyvatelé města

Občané města spatřují největší přínosy jednak v opravě chátrajícího areálu, který nadále nehyzdí své okolí a jednak v možnostech, které poradenské centrum nabízí. Zejména pro starší občany nad 50 let a dlouhodobě nezaměstnané je zde možnost rekvalifikace, dalšího

⁵⁴ Tento překlad může působit zavádějícím dojmem, neboť se v tomto případě nejedná o náklady v účetním slova smyslu, ale spíše o jakési „újmý“, nebo lépe řečeno jakékoli negativní dopady projektu.

vzdělávání ve formě kurzů, jež zlepší jejich ekonomickou situaci. Nelze taktéž opomenout psychologické dopady, jakými je zdokonalení odborných znalostí a dovedností, zlepšení rodinných poměrů a lepší začlenění do sociálního a kulturního života.

Místní školy, studenti

Přínosem projektu pro místní školy je možnost aktivní a intenzivní spolupráce s poradenským centrem. Školy se snaží přizpůsobit aktuální nabídku studijních programů a vyučovaných předmětů tak, aby reflektovaly změny na trhu práce a vyhověly tak požadavkům kladeným lokálními firmami. Školy a budoucí absolventi jsou informováni o nabídce brigád, stáží a odborných praxí. Prostřednictvím setkávání s firmami v regionu mají představu o kvalifikačních nárocích a požadavcích na zaměstnance. Je jim umožněno získat praktické zkušenosti již během studia nebo krátce po jeho ukončení.

Místní zaměstnavatelé

Místní organizace vytvářejí dlouhodobá partnerství se vzdělávacími institucemi. Předem definují „profil ideálního zaměstnance“, v němž specifikují své požadavky na odborné znalosti a dovednosti potenciálních zaměstnanců. Díky dlouhodobé spolupráci si tak „vychovávají“ budoucí kvalitní zaměstnance a tím se jim snižují náklady na zaměstnávání původně nekvalifikovaných pracovníků.

Ústecký kraj

Pro Ústecký kraj znamená realizace projektu snížení disparit v rámci kraje. Lidské zdroje jsou lépe využívány a zvyšuje se jejich potenciál. Tento fakt přiláká do regionu investory a zamezí odchodu vzdělaných a kvalifikovaných lidí.

Česká republika

Jako největší přínos pro Českou republiku je snížení míry nezaměstnanosti, což se projeví v úsporách výdajů na nezaměstnané, hospodářským růstem a zvyšováním produktivity a konkurenceschopnosti regionu. Bezpochyby neoddiskutovatelný je fakt, že stát získá příjmy do státního rozpočtu ve formě odvodů daní z příjmu a plateb sociálního a zdravotního pojištění od zaměstnance i zaměstnavatele.

8.1.2. Nulová varianta

Závěrečné zhodnocení projektu je provedeno metodou nulové varianty. Ta porovnává investiční a nulovou variantu projektu, tzn. dvě situace, kdy projekt byl (investiční varianta) a nebyl realizován (nulová varianta).

Pro hodnocení efektivity vynaložených prostředků se používají ukazatele vycházející z čisté hodnoty peněžních toků (cash flow), jako např. současná hodnota, čistá současná hodnota, vnitřní výnosové procento. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o neinvestiční projekt, není vhodné tyto ukazatele použít. Návrhnost projektu lze spatřit v úspoře státu, pokud dojde k zaměstnání uchazeče o práci.

Tab. 18 Náklady na nezaměstnaného za měsíc

<i>Přímé náklady veřejného rozpočtu</i>	
Podpora v nezaměstnanosti	3 562
Zdravotní a sociální pojištění	475
Přímé náklady celkem	4 037
<i>Nepřímé náklady</i>	
Neodvedeno zaměstnancem (daně, SZP)	4 143
Neodvedeno zaměstnavatelem	6 097
Nepřímé náklady celkem	10240
Celkem přímé a nepřímé náklady	14 277

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z MPSV

Při výpočtech výdajů státu na nezaměstnané (viz tab. 18) je uvažována bezdětná osoba, bez daňových slev. Čím vyšší příjem v zaměstnání zaměstnanec měl, tím vyšší jsou nyní náklady státu na nezaměstnaného. V roce 2007 byla průměrná výše vyplácené podpory v nezaměstnanosti 4 830 Kč.

Budeme předpokládat, že díky činnosti poradenského centra našlo práci 20 nezaměstnaných, kteří pobírají průměrnou hrubou mzdu 24 282 Kč. Z tab. 19 a tab. 20 vyplývá, že roční příjem státního rozpočtu je 257 440 Kč. Průměrné celkové náklady na jednoho nezaměstnaného (a tím tedy i ztráta MPSV) se přitom pohybují kolem 14 277 Kč měsíčně, tj. 171 324 Kč ročně. Tzn., že projekt je přínosný.

Tab. 19 Výpočet čisté mzdy v roce 2009

Hrubá mzda vč. odvodů	32 781
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem (26%)	6 313
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem (9 %)	2 186
Průměrná hrubá mzda v roce 2008	24 282
Sociální pojištění (8 %)	2 185
Zdravotní pojištění (4,5 %)	1 093
Základ pro daň z příjmu	21 100
Záloha na daň z příjmu	3 165
Slevy na dani na poplatníka	2 070
Záloha na daň po slevě	1 095
Čistá mzda	19 909

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z MPSV, ČSÚ

Tab. 20 Přínosy státního rozpočtu

Sociální pojištění placené zaměstnavatelem (26%)	6 313
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem (9 %)	2 186
Sociální pojištění (8 %)	2 185
Zdravotní pojištění (4,5 %)	1 093
Záloha na daň po slevě	1 095
Celkem	12 872

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z MPSV

V tomto případě, nejenže stát ušetří na vyplácených podporách, ale ještě mu plynou do státního rozpočtu příjmy z daně z příjmů a platby sociálního a zdravotního pojistného od zaměstnance a zaměstnavatele. Z výše uvedeného jasně vyplývá, že je pro stát a jeho veřejné rozpočty přínosné, pokud uchazeč nastoupí do zaměstnání. Stát nemusí vyplácet 4 830 Kč měsíčně na podporu v nezaměstnanosti a SZP, ale navíc získá 12 872 Kč z povinných odvodů zaměstnance a zaměstnavatele. Pokud uvažujeme roční náklady na nezaměstnaného 171 324 Kč, potom lze projekt z hlediska návratnosti označit za přínosný, pokud dojde k zaměstnání nejméně 14 uchazečů o práci. Nezanedbatelný je také vliv zvýšené koupěschopnosti zaměstnaného, který přináší do rozpočtu příjmy z daně z přidané hodnoty a spotřební daně.

9. Shrnutí

Projektový návrh předkládá revitalizaci chátrajícího objektu typu brownfields v majetku Magistrátu města Chomutov, jeho způsob financování a využití zřízením Poradenského, vzdělávacího a zaměstnaneckého centra jako detašovaného pracoviště.

Pro revitalizaci objektu je možné využití podpory Regionálního operačního programu NUTS Severozápad, prioritní osy 1.1. Podpora rozvojových pólů regionu. Vlastní fungování centra odpovídá zaměření 2. prioritní osy – Aktivní politika trhu práce operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, jehož globálním cílem je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v České republice.

Šestá kapitola se věnuje charakteristice navrhovaných aktivit poradenského centra, zejména marketingové strategii, provozních aspektů existence a možností financování. Hodnocení přínosů pro různé subjekty se věnuje kapitola 8. Největší společenský přínos je spatřován hlavně v socio-ekonomické oblasti realizace jak pro město, tak pro Českou republiku jako celek. V konečném důsledku se projeví zvýšením atraktivity města i celého regionu, přílivu investorů a v neposlední řadě také v naplňování prioritních cílů rozvojových dokumentů České republiky. Z uvedených poznatků lze konstatovat, že realizace projektu přinese užitek nejen obyvatelům města Chomutov, ale i Ústeckého kraje a celé republiky. Projekt splňuje všechny požadované náležitosti a je možné ho doporučit k realizaci.

Výhled do budoucna

Jednotlivé služby popsané v činnosti centra budou poskytovány pouze v pilotním běhu, tzn. v počátečních fázích následujících po založení po dobu trvání dotace. V rámci udržitelnosti projektu po dobu min. 5 let, budou poskytovány např. po dohodě s pracovním úřadem jako rekvalifikační, nebo některé vybrané služby za komerční ceny (např. právní a jiné poradenství začínajícím podnikatelům a dalším zájemcům). Přičemž do budoucna je možné počítat se zajištěním sponzorství, užší spoluprací s vybranými firmami a také PPP (Public Private Partnership), což je spolupráce se soukromým sektorem.

10. Závěr

Cílem této práce byla analýza regionálních disparit Ústeckého kraje a následný projektový návrh za účelem jejich snížení. Po definování regionální struktury byla provedena socioekonomická analýza České republiky a charakterizována její regionální politika, jež se snaží přispívat ke zlepšení efektivnosti hospodářské politiky a rozvoji celého státu. Ministerstvo pro místní rozvoj pro tento účel vypracovalo Strategii regionálního rozvoje pro období 2007 – 2013. Tento dokument je stěžejní pro regionální rozvoj ČR a zároveň je v souladu s prioritami a cíli regionální politiky Evropské unie.

Na základě podrobné analýzy dle různých metodik vyplývá Chomutov jako hospodářsky slabá oblast v Ústeckém kraji. V Programu rozvoje Ústeckého kraje figuruje Chomutov dokonce na prvním místě ve výčtu hospodářsky slabých oblastí. Podle MMR je kvantifikován jako strukturálně postižený region vyžadující soustředěnou podporu státu. S tím souvisí problémy spojené s útlumem odvětví a růstem nezaměstnanosti.

Další hodnocení oblasti bylo provedeno s využitím metodiky výzkumného projektu WD-30-07-1 Hospodářské fakulty TUL. Obce České republiky jsou porovnávány podle hodnot každého z osmi ukazatelů. V porovnání se stanovenou hranicí, vykazuje Chomutov nízkou dynamiku rozvoje v polovině zkoumaných kritérií, a to konkrétně: nezaměstnanost, atraktivita bydlení, občanská vybavenost a udržitelný rozvoj prostředí. Na základě této analýzy, byly stanoveny klíčové faktory, jež způsobují vznik disparit a hledána možná řešení pro jejich eliminaci.

Po provedené SWOT analýze byla jako největší problém města definována vysoká nezaměstnanost. Dále byl vypracován projektový návrh, který zahrnuje revitalizaci opuštěného objektu typu brownfields a následné vytvoření „Poradenského, vzdělávacího a zaměstnaneckého centra“ pod záštitou města za účelem vytvoření systémového rámce pro úzkou spolupráci a propojení škol, studentů, absolventů, zaměstnavatelů, úřadu práce a dalších subjektů do komplexního systému. Jeho cílem je zlepšení podmínek na trhu práce v Chomutově, potažmo celém Ústeckém kraji a tím také přispět ke snižování regionálních disparit. Revitalizací objektu dojde také ke zlepšení atraktivity bydlení jako dalšího faktoru nízké dynamiky rozvoje města.

Nízká kvalifikace se obecně odráží v nižších výdělcích. Osoby s nízkou kvalifikací mají v průměru nízký disponibilní příjem, který jim neumožňuje stěhovat se za prací a tím vyrovnávat rozdíly mezi nabídkou a poptávkou po jednotlivých profesích mezi regiony v ČR. Tím také dochází k udržování vysoké míry nezaměstnanosti ve strukturálně postižených regionech ČR, mezi něž patří i Chomutov. Faktem je, že vysoká míra nezaměstnanosti zhoršuje ekonomický rozvoj celého regionu vzhledem k nižší koupěschopnosti místního obyvatelstva. Dokladem je skutečnost, že průměrná mzda v celém Ústeckém kraji je zhruba o 10 % nižší než celostátní průměr.

Konkurenceschopnost podniků vyžaduje kvalifikovanou, adaptabilní a mobilní pracovní sílu. V České republice je vysoký podíl zaměstnanců se středním vzděláním, zejména v sekundárním sektoru. Základní podmínkou udržení zaměstnání a profesní mobility je zejména schopnost pracovat s informacemi a moderními informačními a komunikačními technologiemi a komunikovat v cizích jazycích ve své odbornosti. U zaměstnanců s vyšším středním a vysokoškolským vzděláním je nezbytné prohloubit jejich manažerské schopnosti.

11. Použitá literatura

Citace

- [1] BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D.: *Teorie regionálního rozvoje*. Praha: Karolinum, 2002
- [2] GOODALL, B. *Dictionary of Human Geography*. Penguin Group, London, 1987.
- [3] KOLEKTIV. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. ISBN 80-86473-80-5.
- [4] RYDVALOVÁ, P. a ŽIŽKA, M. *Klíčové faktory problematičkého vývoje regionů v České republice*. 1. vyd. Liberec, 2007. ISBN 978-80-903865-5-6
- [5] RYDVALOVÁ, P. a ŽIŽKA, M. *Konkurenceschopnost a jedinečnost obce*. 1. vyd. ISBN 978-80-7372-423-8
- [6] RYDVALOVÁ, P., RYDVAL, J. *Outsourcing ve firmě*, s. 59. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-903865-7-0
- [7] SAMUELSON, P.A., NORDHAUS, W.D. *Ekonomie*. Praha, Svoboda, 1991. 1011s.
- [8] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2003. ISBN 80-245-0517-7
- [9] Centrum pro regionální rozvoj: *Euroregiony*. [online]. [cit. 26. 10. 2008]. Dostupné z: < <http://www.crr.cz/index.php?did=176> >
- [10] Český statistický úřad. *Správní obvod Chomutov*. [online]. [cit. 23. 3. 2009]. Dostupné z: < http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/spravni_obvod_chomutov >
- [11] ČSÚ. *Charakteristika okresu Chomutov*. [online]. [cit. 23. 3. 2009]. Dostupné z: < http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/okres_chomutov >
- [12] ČSÚ. *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním, a ekonomickém vývoji České republiky v letech 2000-2005* [online]. [cit. 23. 10. 2008]. Dostupné z: < <http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1379-07> >
- [13] *Euroregiony*. [online]. [cit. 26. 10. 2008]. Dostupné z: < <http://www.czech.cz/cz/kultura/regiony-atraktivita-a-rozmanitost/euroregiony/> >
- [14] Heslo „Regionální politika“ - zpracoval R. Wokoun. In: Žák, M. a kol.: *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. vyd. Linde Praha, 2002. 887s.
- [15] Jak připravit a řídit projekt "v kostce" – Příprava projektu [online]. [cit. 19. 4. 2009]. Dostupné z: < http://www.risy.cz/index.php?pid=517&kp=technicka_projektova_dokumentace >

- [16] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Euroregiony v ČR*. [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/euroregiony-v-cr>
- [17] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strategie regionálního rozvoje ČR*. [online]. [cit. 7. 11. 2008]. Dostupné z: <http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm>
- [18] *Nomenklatura územních statistických jednotek NUTS (Nomenclature Unit of Territorial Statistic)* [online]. [cit. 26. 10. 2008]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/nomenklatura-uzemnich-statistickych/1001179/6584/>
- [19] Projektová a rozvojová agentura, a.s. *Mikroregion*. WB-09-05 [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/WB-09-05%20Mikroregion.htm>
- [20] *Rámcová strategie rozvoje města*. [online]. [cit. 23. 3. 2009]. Dostupné z: http://www.chomutov-mesto.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=5245&id_ktg=24882&p1=37001
- [21] Regionální informační servis: *Mikroregiony*. [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: http://www.risy.cz/mikroregiony_jihomoravsky_kraj
- [22] *ROP NUTS II Severozápad pro období 2007 – 2013* [online]. [cit. 28. 4. 2009]. Dostupné z: http://www.nuts2severozapad.cz/rop_sz/dokumenty/rop/rop.pdf
- [23] Středočeský kraj. *Mikroregiony* [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/mikroregiony/>
- [24] Wikipedia. *Euroregion*. [online]. [cit. 28. 10. 2008]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Euroregion>
- [25] *Zápis z jednání Řídící skupiny pro zpracování Strategie rozvoje města – příloha 2* [online]. [cit. 10. 3. 2009]. Dostupné z: http://www.chomutov-mesto.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=5245&id=225443&p1=36839

Bibliografie

- [1] BACHTER, J. a kol. *Regional Development and Policy in the transition Countries – Regional Inequality and Policy in the Czech Republic, Regional Development in Poland*. European Policies Research Centre, 1999.
- [2] JÁČOVÁ, H. *Posouzení vhodnosti zvolených ukazatelů pro vymezení hospodářsky slabých oblastí v Libereckém kraji*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007.
- [3] KOLEKTIV. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. ISBN 80-86473-80-5.

- [4] LAUSCHMANN, E. *Grundlagen einer Theorie der Regionalpolitik*. Gberüder Jänecke Verlag, Hannover, 1973.
- [5] MAIER, K., ČTYROKÝ, J. *Ekonomika územního rozvoje*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2000. ISBN 80-7169-644-7.
- [6] POSTRÁNECKÝ, J., aj. *Veřejná správa v České republice*. 2. vyd. Praha: Tiskarna Ministerstva vnitra ČR, 2005. ISBN 80-239-4709-5
- [7] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2003. ISBN 80-245-0517-7.
- [8] *Budoucí rozvoj Ústeckého kraje*. [online]. [cit. 14. 3. 2009]. Dostupné z: <<http://brouk.kr-ustecky.cz/>>
- [9] Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. *Cena projektové dokumentace* [online]. [cit. 20. 4. 2009]. Dostupné z: <www.ckait.cz>
- [10] Český ústav zeměměřičský a kartografický. Výpis z katastru nemovitostí. [online]. [cit. 18. 4. 2009]. Dostupné z: <<http://www.katastrnemovitostinahlizeni.cz/>>
- [11] ČSÚ. *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním, a ekonomickém vývoji České republiky v letech 2000-2005* [online]. [cit. 23. 10. 2008]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1379-07>>
- [12] Integrovaný portál ministerstva práce [online]. [cit. 23. 3. 2009]. Dostupné z: <<http://portal.mpsv.cz/>>
- [13] *Metodika způsobilých výdajů OP LZZ* [online]. [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/desatero-op-lzz>>
- [14] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Národní strategický referenční rámec*. [online]. [cit. 11. 8. 2009]. Dostupné z: <<http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm>>
- [15] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Oblast regionální politiky: Seznam právních předpisů MMR v gesci MMR*. [online]. [cit. 25. 11. 2008]. Dostupné z: <<http://old.mmr.cz/pravni-predpisy-mmr-oblast-regionalni-politiky>>
- [16] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strategie regionálního rozvoje ČR na období let 2007-2013*. [online]. [cit. 17. 10. 2008]. Dostupné z: <<http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm>>
- [17] *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. [cit. 2. 5. 2009]. Dostupné z: <<http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>>
- [18] *Program rozvoje Ústeckého kraje 2008-2013*. [online]. [cit. 20. 3. 2009]. Dostupné z: http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=450018&id_org=450018&id=1030285&p1=84858

- [19] *Prováděcí dokument Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost březen 2009.* [online]. [cit. 3. 5. 2009]. Dostupné z: < <http://www.esfcr.cz/file/7297/>>
- [20] *Prováděcí dokument ROP NUTS Severozápad.* [online]. [cit. 27. 4. 2009]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=f3a36584-017f-4374-b990-a1557574ce25>>
- [21] *Předpoklady realizace projektu.* [online]. [cit. 5. 5. 2009]. Dostupné z: < <http://www.dotaceonline.cz/Page.aspx?SP=1193>>
- [22] *Příručka pro žadatele.* [online]. [cit. 28. 4. 2009]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNÝ-REGIONÁLNÍ-OPERACNÍ-PROGRAM-\(SROP\)/Pro-žadatele/Prirucka-pro-zadatele](http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNÝ-REGIONÁLNÍ-OPERACNÍ-PROGRAM-(SROP)/Pro-žadatele/Prirucka-pro-zadatele)
- [23] *ROP NUTS II Severozápad pro období 2007 – 2013* [online]. [cit. 28. 4. 2009]. Dostupné z: http://www.nuts2severozapad.cz/rop_sz/dokumenty/rop/rop.pdf>
- [24] Working papers – *Regionální disparity*. Č. 1. Ostrava: Vysoká škola báňská – Ekonomická fakulta. 2007. ISSN: 1802-9450
- [25] Nařízení rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a fondu soudržnosti.
- [26] Usnesení vlády ČR č. 682 ze dne 12. 7. 2000, o Strategii regionálního rozvoje ČR
- [27] Usnesení vlády ČR č. 707 ze dne 26. 10. 1998
- [28] Vyhláška č.369/2001 Sb., o pohybu osob se sníženými schopnostmi pohybu a orientace
- [29] Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
- [30] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- [31] Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze
- [32] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
- [33] Zákon č.564/ 2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách.
- [34] Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1 - Regiony podporované v rámci regionální politiky státu

PŘÍLOHA Č. 2 - Vymezení regionů se soustředěnou podporou státu na období let 2007 –
2013

PŘÍLOHA Č. 3 - Metodika MMR pro vymezení hospodářsky slabých oblastí

PŘÍLOHA Č. 4 - Metodika PRK pro vymezení hospodářsky slabých oblastí – ukazatele

PŘÍLOHA Č. 5 - Metodika ČSÚ pro vymezení HSO

PŘÍLOHA Č. 6 - Ukazatele pro hodnocení hospodářsky slabých oblastí dle ČSÚ

PŘÍLOHA Č. 7 - Postavení správních obvodů ORP Ústeckého kraje v letech 2001-2005

PŘÍLOHA Č. 8 - Pohyb obyvatelstva v Chomutově k 31.12. 2004

PŘÍLOHA Č. 9 - Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v Chomutově

PŘÍLOHA Č. 10 - Přehled zaměstnavatelů v průmyslových zónách Severní pole, Nové
Spořice a lokality Chomutov

Příloha č. 1 - Regiony podporované v rámci regionální politiky státu

MMR na základě analýzy hospodářského a sociálního rozvoje státu vymezuje regiony, jež je třeba podporovat s ohledem na vyvážený rozvoj státu a vyrovnávání rozdílů mezi úrovněmi jeho jednotlivých územních celků. Zvláštní pozornost je věnována tzv. regionům se soustředěnou podporou státu. Jedná se o územní celky se ztíženými podmínkami pro trvale udržitelný rozvoj. Je zde žádoucí podpora podnikání, která se snaží zvýšit atraktivitu pro podnikatelské iniciativy. Podle charakteru svého zaostávání se RVPS člení podle Zákona o podpoře regionálního rozvoje na následující základní typy:⁵⁵

Strukturálně postižené regiony, v nichž se koncentrují negativní projevy strukturálních změn, dochází k útlumu odvětví a výrobních podniků a k růstu nezaměstnanosti. K vymezení se používají ukazatele: míra nezaměstnanosti včetně počtu uchazečů o práci na 1 volné pracovní místo, rozsah, váha a důsledky útlumu průmyslových odvětví na zaměstnanosti a rozvoj podnikání.

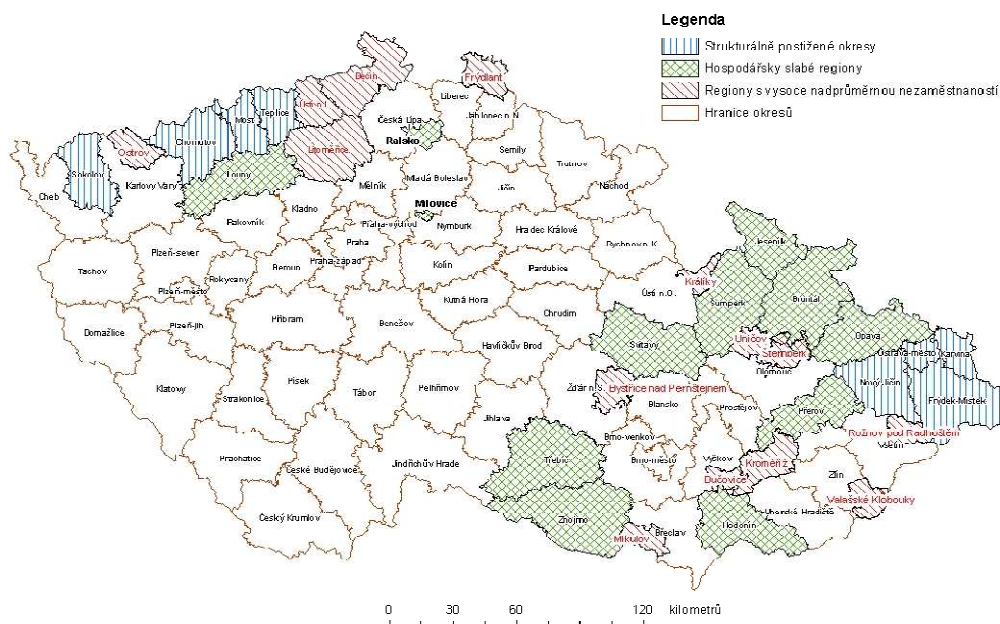
Hospodářsky slabé regiony podle ukazatelů hospodářského a sociálního rozvoje vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje než je průměr v ČR. Používané ukazatele jsou: míra nezaměstnanosti, relace počtu uchazečů o práci na 1 volné pracovní místo, výše mzdových příjmů a příjmů ze zemědělství, úroveň daňových příjmů místních rozpočtů, podíl a rozsah útlumu primárních odvětví (zemědělství, lesnictví) na struktuře zaměstnanosti, hustota osídlení.

Venkovské regiony jsou charakterizovány nízkou hustotou obyvatelstva, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích.

⁵⁵ Podle § 4 odst. 2 písm. a), zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Ostatní regiony, jejich podporování státem je žádoucí z jiných důvodů, např. pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnými pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v ČR.

Vymezení regionů se soustředěnou podporou státu

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj. Strategie regionálního rozvoje ČR [online] [cit. 7.11. 2008]
Dostupné z: <<http://www.dhv.cz/regstrat/SRR/Svazek%205/Svazek%205.htm>>

Příloha č. 2 - Vymezení regionů se soustředěnou podporou státu na období let 2007 - 2013

Rozloha a obyvatelstvo regionů vyžadujících specifickou podporu

I. Strukturálně postižené regiony

okres	obyvatelstvo	v %	rozloha (ha)	v %
1. Most	116 685	1,1	46 715	0,6
2. Karviná	275 834	2,7	34 723	0,4
3. Chomutov	125 104	1,2	93 534	1,2
4. Teplice	127 627	1,2	46 923	0,6
5. Ostrava-město	311 402	3,0	21 422	0,3
6. Frýdek-Místek	226 998	2,2	127 274	1,6
7. Nový Jičín	159 212	1,6	91 772	1,2
8. Sokolov	93 320	0,9	75 360	1,0
Celkem	1 436 182	14,1	537 723	6,8
Česká republika	10 220 577	100,0	7 886 838	100,0

II. Hospodářsky slabé regiony

okres	obyvatelstvo	v %	rozloha (ha)	v %
1. Znojmo	114 218	1,1	163 709	2,1
2. Třebíč	116 840	1,1	151 880	1,9
3. Přerov	134 181	1,3	84 474	1,1
4. Svitavy	101 940	1,0	133 467	1,7
5. Šumperk	125 268	1,2	131 557	1,7
6. Hodonín	157 750	1,5	108 637	1,4
7. Jeseník	42 014	0,4	71 897	0,9
8. Bruntál	103 678	1,0	165 705	2,1
9. Opava	180 430	1,8	112 609	1,4
10. Louny	85 958	0,8	111 775	1,4
11. Ralsko	1 786	0,0	17 023	0,2
12. Milovice -Mladá	5 461	0,1	2 831	0,0
Celkem	1 169 524	11,4	1 255 564	15,9
Česká republika	10 220 577	100,0	7 886 838	100,0

III. Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností

okres	obyvatelstvo	v %	rozloha (ha)	v %
1. Děčín	133 778	1,3	90 886	1,2
2. Litoměřice	115 252	1,1	103 211	1,3
3. Ústí nad Labem	117 729	1,2	40 445	0,5
ORP	obyvatelstvo	v %	rozloha (ha)	v %
1. Ostrov	28 363	0,3	31 862	0,4
2. Frýdlant	24 285	0,2	35 200	0,4
3. Králupy	9 500	0,1	15 971	0,2
4. Bystřice n. Pernš.	21 148	0,2	34 756	0,4
5. Bučovice	15 756	0,2	17 054	0,2
6. Mikulov	19 888	0,2	24 474	0,3
7. Šternberk	23 761	0,2	29 862	0,4
8. Uničov	23 096	0,2	20 720	0,3
9. Kroměříž	70 176	0,7	50 016	0,6
10. Rožnov p. Radh.	35 625	0,3	23 929	0,3
11. Valašské Klobouky	24 125	0,2	25 872	0,3
celkem	662 482	6,5	544 258	6,9
Celkem I+II+III	3 268 188	32,0	2 337 545	29,6
Česká republika	10 220 577,00	100,0	7 886 838	100,0

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR

Příloha č. 3 - Metodika MMR pro vymezení hospodářsky slabých oblastí

Metodiku MMR vymezení regionů se soustředěnou podporou státu na roky 2007-2013 upravuje Strategie regionálního rozvoje ČR. S ohledem na dostupná data na úrovni okresů a obvodů obcí s rozšířenou působností je určení regionů podporovaných v rámci soustředěné pomoci státu ze systémového a metodického aspektu konstruováno takto:

- vztažnou rovinou – územím podpory – meziregionální úroveň, tj. okresy
- systém hodnocení s vahami indikátorů charakterizuje dvě podstatné stránky okresů: situaci na trhu práce a jejich ekonomickou sílu

V porovnání s vymezováním regionů v letech 2004-2006 je nová metodika jednodušší. Zatímco dřívější metodika používala různé indikátory pro strukturálně a hospodářsky slabé regiony, tak nově platí jednotná metodika pro oba typy postižených regionů na základě čtyř relevantních indikátorů:

- souhrnné hodnocení na trhu práce (zahrnující míru nezaměstnanosti, dlouhodobou nezaměstnanost a počet uchazečů na jedno volné pracovní místo) – váha 0,4
- daňové příjmy na 1 obyvatele – váha 0,15
- počet podnikatelů na 1000 obyvatel – váha 0,15
- kupní síla obyvatel – váha 0,3

Výsledné hodnocení úrovně okresů je váženým součtem indexů charakterizujících jednotlivé indikátory průměru let 2002-2004.

Příloha č. 4 - Metodika PRK pro vymezení hospodářsky slabých oblastí - ukazatele

Strukturálně postižené regiony

podíl zaměstnanosti v průmyslu v daném roce na celkové zaměstnanosti
vývoj zaměstnanosti v průmyslu v daném roce vzhledem k základnímu roku 1990
souhrnné hodnocení zaměstnanosti k 31.12. daného roku
počet soukromých podnikatelů na 1000 obyvatel v daném roce

Hospodářsky slabé regiony

souhrnné hodnocení nezaměstnanosti k 31.12. daného roku
daňové příjmy na 1 obyvatele v daném roce
průměrná mzda v okrese v daném roce
podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti v daném roce
vývoj zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu na celkové zaměstnanosti v daném roce
hustota osídlení v daném roce

Na úrovni správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem

průměrný roční přírůstek obyvatel 1991 - 2000 na 1000 obyvatel středního stavu
hustota zalidnění
podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva
podíl pracovních příležitostí v priméru
podíl pracovních příležitostí v sekundéru
podíl pracovních příležitostí v terciéru

*Zdroj: RYDVALOVÁ, P. a ŽIŽKA, M. Konkurenceschopnost a jedinečnost obce. 1.vyd. Liberec, 2008.
ISBN 978-80-7372-423-8*

Příloha č. 5 - Metodika ČSÚ pro vymezení HSO

Systematickým monitoringem regionálních disparit se zabývá také Český statistický úřad. Ten pro jednotlivé kraje zpracoval publikace „Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji v letech 2000-2005. Rozdíly byly hodnoceny na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností v rámci daného kraje, a to ve čtyřech okruzích:

- D – demografické prostředí, sídelní struktura
- S – sociální prostředí
- E – ekonomické prostředí
- I – infrastruktura, poloha, dostupnost a životní prostředí.

Každý okruh byl posuzován pomocí souboru ukazatelů, jednalo o 13 ukazatelů u okruhu D, 15 ukazatelů u okruhu S, 14 ukazatelů u okruhu E a 10 ukazatelů u okruhu I, celkem tedy o 52 ukazatelů.⁵⁶ V rámci každého ukazatele je správní obvod zařazen do příslušného intervalu (jedna pětina) krajského rozpětí a je ohodnocen školní známkou od 1 do 5 (1 = nejlepší hodnocení, 5 = nejhorší hodnocení). Každý správní obvod tak v daném tématickém okruhu získá nakonec průměrnou známku, pomocí níž lze z komplexního hlediska zhodnotit jeho postavení v rámci Ústeckého kraje.⁵⁷ U každého ukazatele bylo stanoveno optimum, které souvisí se směrem působení ukazatele v rámci tématické skupiny. Váhy ukazatelů byly stanoveny metodou párového srovnávání, a to na dvou úrovních (expertní metoda). Na úrovni ČSÚ se zúčastnilo 50 pracovníků krajských správ a ústředí a dále 31 externích odborníků. Každý hodnotitel vyplnil pro každý okruh ukazatelů tabulky preferencí (2 = důležitější ukazatel, 1 = stejně důležitý nebo nelze určit, 0 = méně důležitý ukazatel), jež byly následně zprůměrovány v rámci obou skupin zpracovatelů a následně i za obě tyto skupiny.

⁵⁶ RYDVALOVÁ, P. a ŽIŽKA, M. *Konkurenceschopnost a jedinečnost obce*. 1. vyd. Liberec, 2008. ISBN 978-80-7372-423-8

⁵⁷ *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Ústeckého kraje v letech 2000 až 2005*. [online] [cit.12.3.2009]

Dostupné z: <[http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/C8001BC485/\\$File/13423606u.pdf](http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/C8001BC485/$File/13423606u.pdf)>

Příloha č. 6 - Ukazatele pro hodnocení hospodářsky slabých oblastí dle ČSÚ

Demografické prostředí, sídelní struktura	
D1	Úhrnná plodnost
D2	Standardizovaný index úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy
D3	Standardizovaný index úmrtnosti na novotvary
D4	Migrační aktivita pro mladé (20-34 let)
D5	Migrační aktivita pro starší osoby (55-74 let)
D6	Index stárí
D7	Souhrnný ukazatel vzdělanosti obyvatel ve věku 25-64 let
D8	Míra účasti na sekundárním a terciárním vzdělávání
D9	Souhrnný ukazatel sociálně-demografické nestability
D10	Podíl cizinců na obyvatelstvu
D11	Hustota zalidnění
D12	Index sídelní rozdrobenosti
D13	Počet částí obcí na 1 obec
Sociální prostředí	
S1	Míra nezaměstnanosti
S2	Podíl nezaměstnaných žen
S3	Podíl osob do 25 let na počtu nezaměstnaných
S4	Podíl osob do 50 let na počtu nezaměstnaných
S5	Bytová potřeba
S6	Intenzita privátní bytové výstavby
S7	Intenzita veřejné bytové výstavby
S8	Podíl substandardního bydlení
S9	Obytná plocha bytu na 1 osobu v m ²
S10	Volební účast při volbách do PSP ČR
S11	Počet registrovaných pacientů na 1 praktického lékaře pro dospělé
S12	Počet registrovaných pacientů na 1 praktického zubního lékaře
S13	Počet žáků na 1 třídu (1. -9. ročník)
S14	Zjištěné trestné činy na 1000 faktických obyvatel
S15	Podíl trestných činů spáchaných recidivisty
Ekonomické prostředí	
E1	Míra zaměstnanosti ve věku 55-64 let
E2	Komplexně funkční velikost regionu
E3	Intenzita podnikatelské aktivity (na ekonomicky aktivní)
E4	Podíl zaměstnanců v podnicích pod zahraniční kontrolou na zaměstnancích v průmyslových podnicích nad 20 zaměstnanců
E5	Daňové příjmy obcí na 1 obyvatele
E6	Podíl kapitálových výdajů obcí

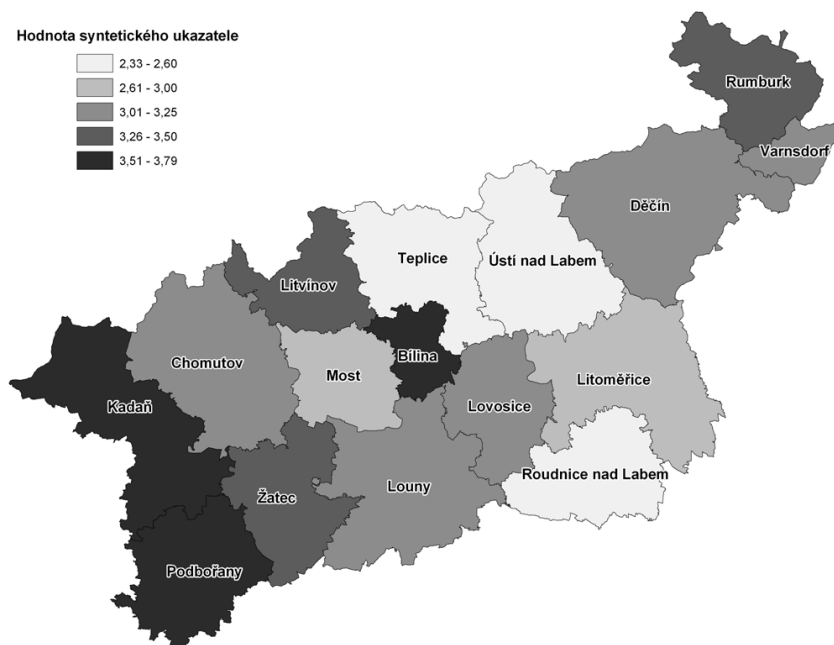
E7	Index progresivity ekonomické struktury
E8	Míra odvětvové specializace ekonomické struktury
E9	Produktivita práce v průmyslu
E10	Průměrná hrubá měsíční mzda v průmyslu
E11	Index lokalizace ve stavebnictví
E12	Bonita zemědělské půdy
E13	Potenciál cestovního ruchu
E14	Kapacity hromadných ubytovacích zařízení
Infrastruktura, poloha, dostupnost, životní prostředí	
I1	Podíl obyvatel bydlících v domech s přípojkou na plyn ze sítě
I2	Podíl obcí připojených na veřejnou kanalizaci s ČOV
I3	Podíl obcí se schválenou územně plánovací dokumentací
I4	Ekologická stabilita krajiny
I5	Podíl výměry chráněných území na celkové výměře
I6	Relativní význam veřejné dopravy
I7	Průměrná doba denní vyjížďky za prací z obce bydliště
I8	Poloha SO ORP vůči rozvojovým a urbanizačním osám a oblastem
I9	Dostupnost krajského města individuální dopravou
I10	Dostupnost sídla ORP individuální dopravou

Zdroj: *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Ústeckého kraje v letech 2000 až 2005* .[online] [cit.22.3.2009]

Dostupné z: < [http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/C8001BCCA7/\\$File/1342360604.pdf](http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/C8001BCCA7/$File/1342360604.pdf)>

Příloha č. 7 - Postavení správních obvodů ORP Ústeckého kraje v letech 2001-2005

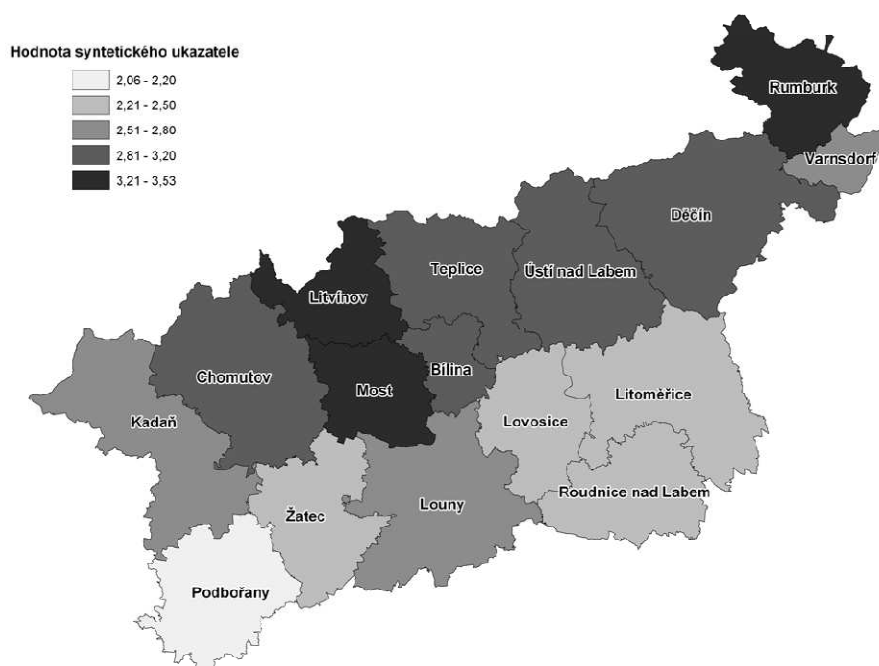
Demografické prostředí, sídelní struktura

Zdroj: *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Ústeckého kraje v letech 2000 až 2005* .[online] [cit.6.4.2009]

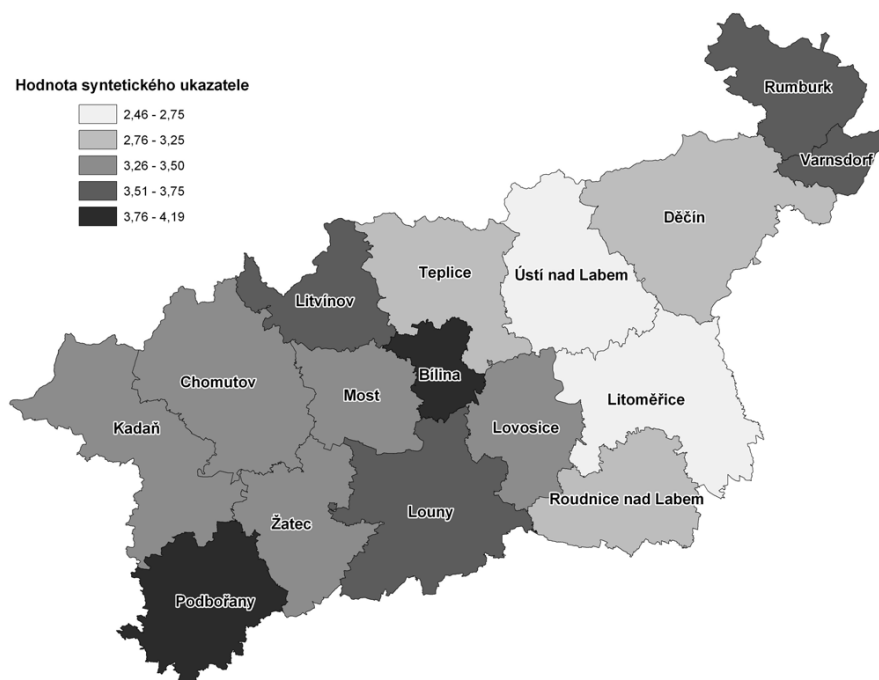
Dostupné z: [http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/C8001BCCA7/\\$File/1342360604.pdf](http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/t/C8001BCCA7/$File/1342360604.pdf)

Sociální prostředí

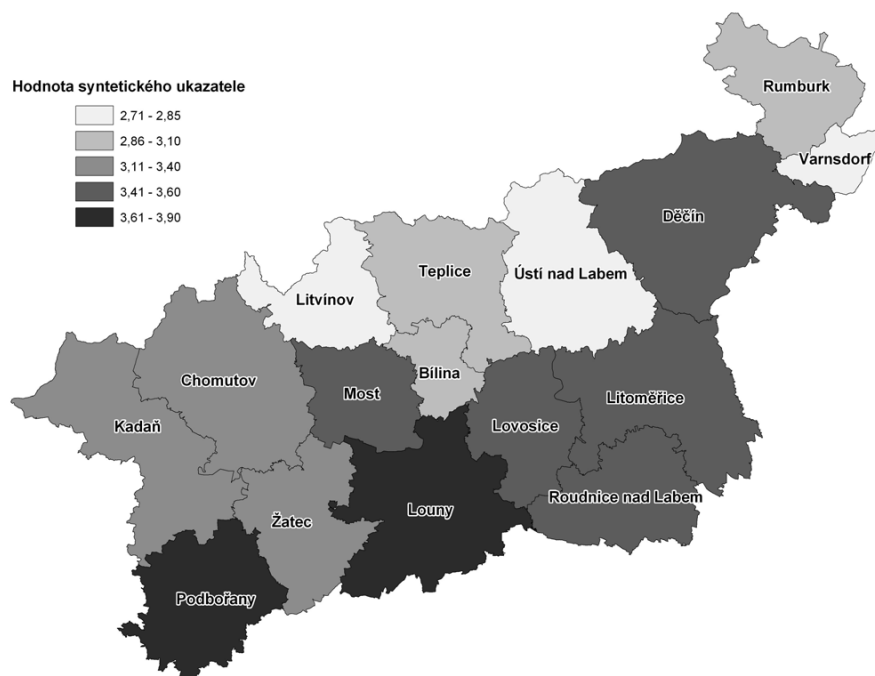
Zdroj: *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Ústeckého kraje v letech 2000 až 2005* .[online] [cit.6.4.2009]

Ekonomické prostředí

Zdroj: Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Ústeckého kraje v letech 2000 až 2005 .[online] [cit.6.4.2009]

Infrastruktura, poloha, dostupnost, životní prostředí

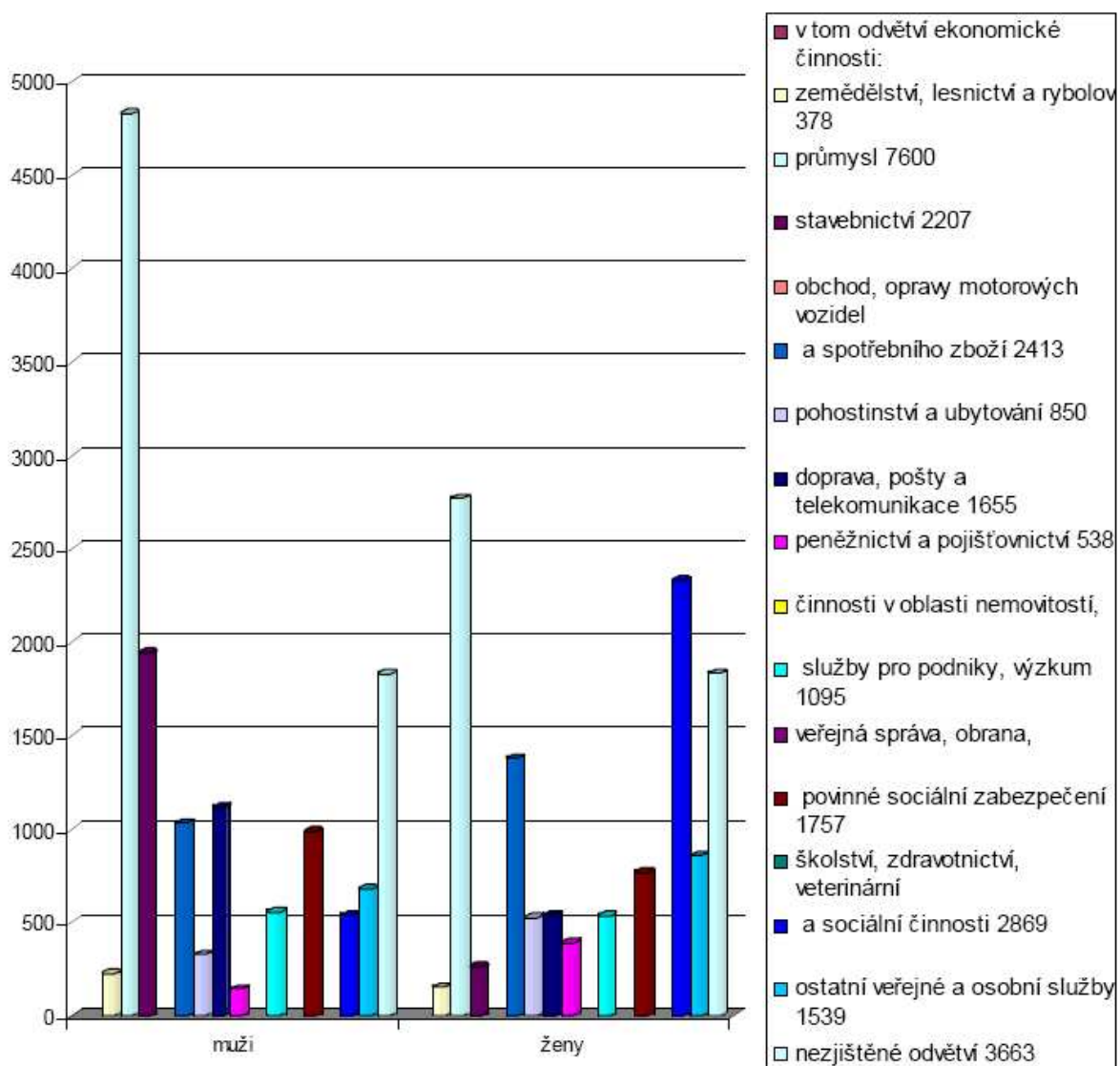
Zdroj: Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Ústeckého kraje v letech 2000 až 2005 .[online] [cit.6.4.2009]

Příloha č. 8 - Pohyb obyvatelstva v Chomutově k 31. 12. 2004

Demografický ukazatel	Celkem	Muži	Ženy
Živě narození	520	265	255
Zemřelí	503	268	235
Přirozený přírůstek	17	-3	20
Přistěhovalí	1158	597	561
Vystěhovalí	1250	626	624
Saldo migrace	-92	-29	-83
Přirozený úbytek	-75	-32	-43
Střední stav	50 181	24 426	25 755
Věková skupina 0 -14 let	7 448	3 792	3 656
Věková skupina 15 -59 let	35 753	16 939	16 814
Věková skupina 60 -64 let	2 859	1 323	1 536
Věková skupina 65 let a více	6 116	3 742	2 374

Zdroj: Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do roku 2020

Příloha č. 9 - Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v Chomutově

Zdroj: *Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do roku 2020*, data z Registru ekonomických subjektů, 2005

Příloha č. 10 - Přehled zaměstnavatelů v průmyslových zónách Severní pole, Nové Spořice a lokality Chomutov

zóna Severní pole		Stát	Měsíc/Rok	PM
BUSCH HELMETS s.r.o.		SRN	02/2001	28
HS UMFORMTECHNIK s.r.o.		SRN	06/2000	84
Intier Automotive Seating Chomutov s.r.o.		SRN	09/1999	321
První Elektro, a.s.		ČR	08/2002	151
PULS investiční s.r.o.		SRN	12/1999	384
Nailfactory Europe spol. s r.o.		Švýcarsko	8/2004	13
Chomutov				
R.B.Farquhar, s.r.o.		V.Británie	4/2003	398
C & C PLAST s.r.o.		V.Británie	4/2004	55
Parker Hannifin Industrial s.r.o.		SRN	03/2000	766
PULS EP, k.s. + Puls Production s.r.o.		SRN	12/1999	87
JJS Electronics s.r.o.		Anglie	6/2005	172
zóna Nové Spořice				
Eaton Industries s.r.o.		USA	6/2004	432

PM - vytvořená pracovní místa

26.2.2008

Zdroj: Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do roku 2020